

O zvitkos le Sudcengro

O kmeňi Juda the Šimeon džan pro mariben pro Kanaančana

¹ Pal o meriben le Jozuaskro o Izraeliti phučenás le RAJESTAR: „Ko amendar džala ešebno pro mariben pro Kanaančana?“

² O RAJ odphenda: „Mi džal o Juda, se leske diňom e phuv andro vasta.“

³ Avke o kmeňos Juda mangelas le kmeňos Šimeon: „Aven amenca a pomožinen amenge te džal pro Kanaančana pro mariben andre phuv, so sas amenge diňi. Palis džaha the amen tumenca andre phuv, so sas tumenge diňi.“ Avke o kmeňos Šimeon geľa lenca.

⁴ Sar geľa o kmeňos Juda pro mariben, o RAJ lenge diňa te zvíťazinel upral o Kanaančana the Perizeja a murdarde andro foros Bezek 10 000 muršen. ⁵ Andro Bezek arakhle le kralis Adoni-Bezek, marenas pes leha a zvíťazinde upral o Kanaančana the Perizeja. ⁶ Sar o Adoni-Bezek chudňa te denašel, džanas pal leste. Chudle les a odčhinde leske o angušta pal o vasta the pal o pindre. ⁷ Akor o Adoni-Bezek phenda: „Eftavardeš (70) kraľa, savenge diňom te odčhinel o angušta pro vasta the pro pindre, kidenas o trušini tel miro skamind. O Del mange visarda pale vaš oda, so kerđom.“ Lígende les andro Jeruzalem a ode muľa.

⁸ O kmeňos Juda geľa pro mariben pro Jeruzalem a zaiľa les. Le manušen odarik murdarde a o foros zlabarde. ⁹ Palis džanas pro mariben pro Kanaančana, save bešenas pre brehengri phuv Šefela, andro Negev pre pušta. ¹⁰ Sar o kmeňos Juda geľa pro Kanaančana, save bešenas andro Hebron, so pes angloda vičinelas Kirjat-Arba, zviťazinde upral o Šešaj, upral o Achiman the upral o Talmaj.

¹¹ Odarik gele pro mariben pro foros Debir, so pes angloda vičinelas Kirjat-Sefer. ¹² Akor o Kaleb phendľa: „Oleske, ko zviťazinela upral o Kirjat-Sefer, dava mira čha la Achsa romňake.“

¹³ Avke o Otňiel, o čhavo le Kenazoskro, savo sas terneder phral le Kaleboske, oda foros zaiľa. O Kaleb leske diňa peskra čha la Achsa romňake.

¹⁴ Palis o Otňiel chudňa te kerel upre la Achsa, hoj te mangel peskre dadestar e maľa. Sar geľa tele pal o somaris, o Kaleb latar phučľa: „So kames?“

¹⁵ Oj odphendľa: „De man daros. Te mange imar diňal e pušta Negev, de mange the o prameňa.“ Avke o Kaleb lake diňa o uprune the o telune prameňa.

¹⁶ O čhave andral e famelija Kenit, savenge sas dad o Chobab, le Mojžišoskro sastro, gele le kmeňoha Juda andral o Foros le palmengro* andre judsko pušta andro Negev, kaj ačhile te bešel maškar o manuša paš o foros Arad.

¹⁷ Palis o kmeňi Juda the Šimeon gele pro mariben pro Kanaančana, save bešenas andro

* **1:16** 1,16 Oda hin o Jericho.

Cefat, a calo oda prekošlo foros zničinde. Avke dine ole foroske nav Chorma. ¹⁸ O kmeños Juda zaila o fori Gaza, Aškalon the Ekron lengre gavenca.

¹⁹ O RAJ sas le kmeñoaha Juda. On zaile o brehengre phuva, ale le manušen, save bešenastel o brehi, našti tradle avri, bo sas len trastune verdana. ²⁰ Le Kaleboske dine o foros Hebron, avke sar oda phenda o Mojžiš. Ov odarik tradña avri le Anakoskre trine čhaven. ²¹ Ale o kmeños Benjamin na tradña avri le Jebusejen, save bešenastel andro Jeruzalem. Vašoda o Jebuseja ačhile te bešel maškar o Benjaminčana andro Jeruzalem dži adadžives.

O maribena le kmeňengre pro severos

²² The o kmeňi Efrajim the Menaše džanas pro mariben pro foros Betel a o RAJ sas lenca. ²³ Bičhade le muršen te predikhel o Betel, so pes angloda vičinelas Luz. ²⁴ Sar dikhle varesave muršes te avel avri andral o foros, phende leske: „Sikav amenge, khatar mek šaj džas andro foros, a mukaha tut te dživel.“ ²⁵ Avke lenge sikađa o than, khatar pes delas te džal andre. Sar o kmeňi Efrajim the Menaše savoren odarik murdarde, ole muršes leskra famelijaha premukle. ²⁶ Oda murš geľa andre phuv le Chetitanengri, ačhađa ode foros a diňa leske nav Luz. Kavke pes vičinel dži adadžives.

²⁷ O kmeños Menaše našti tradña avri le manušen andral o fori Bet-Sean, Taanach, Dor, Jibleam the Megido, aňi andral o gava pašal lende. Bo o Kanaančana na kamenas odarik te džal het. ²⁸ Sar o Izraeliti ačhile zoraleder,

ispidle zoraha pro Kanaančana, hoj prekal lende te keren buči, ale našti len savoren tradle avri.

²⁹ Añi o kmeňos Efrajim našti tradňa avri le Kanaančanen, save bešenias andro Gezer, a vašoda o Kanaančana maškar lende ačhile te dživel.

³⁰ Añi o kmeňos Zebulun našti tradňa avri le Kanaančanen andral o fori Kitron the Nahalal. Avke o Kanaančana ačhile te dživel maškar lende, ale o manuša andral o kmeňos Zebulun pre lende ispidenas, hoj prekal lende te keren buči.

³¹ O kmeňos Ašer našti tradňa avri le Kanaančanen andral o fori Ako, Sidon, Achlab, Achzib, Chelba, Afik the Rechob. ³² Avke ačhila o kmeňos Ašer te dživel maškar o Kanaančana, bo len našti tradňa avri.

³³ O kmeňos Naftali na tradňa avri le Kanaančanen andral o fori Bet-Šemeš the Bet-Anat. Avke bešenias maškar o Kanaančana, ale ispidenas pre lende, hoj prekal lende te keren buči.

³⁴ O Amorejčana tradle o kmeňos Dan dži paš e brehengri phuv a na domukle lenge te avel tele andre dolina. ³⁵ Avke o Amorejčana ačhile te dživel paš o verchos Cheres the andro fori Ajalon the Šaalbim, ale o kmeňi Efrajim the Menaše sas lendar zoraleder a ispidenas pre lende, hoj prekal lende te keren buči. ³⁶ E phuv le Amorejčanengri† sas le verchengre dromestar Akrabim dži paš e Sela a dureder.

† **1:36** 1,36 Abo: le Edomčanengri

2

O aňjelos le RAJESKRO andro Bochim

¹ O aňjelos le RAJESKRO džalas andral o Gilgal upre andro Bochim a phenda le Izraelitenge: „Ílom tumen avri andral o Egipt a andom tumen andre phuv, pal savi la veraha diňom lav tumare daden. Phendom: ‚Miri zmluva tumenca šoha na preačhela. ² Ale tumen našti phanden e zmluva le manušenca andral kadi phuv. Čhiven tele lengre oltara.‘ No tumen man na šundan. Soske ada kerdan? ³ Vašoda akana tumenge phenav, hoj imar len anglal tumende na tradava het. Ena tumare nepřijatela a tumen avena zachudle sar andre pasca oleha, hoj lašarena lengre devlen.“

⁴ Sar o aňjelos le RAJESKRO phenda savore Izraelitenge kala lava, chudle zorales te rovel.

⁵ Vašoda dine ole thaneske nav Bochim* a ode obetinde le RAJESKE.

Le Jozuaskro meriben

⁶ Sar o Jozua rozmukla le Izraeliten, sako geľa te zalel peskri phuv, savi chudňa sar dēdictvos.

⁷ O Izrael služinelas le RAJESKE calo časos, medik dživelas o Jozua the o phureder vodci, save predžidile le Jozuas a dikhle savore bare z-raki le RAJESKRE, save kerđa prekal o Izraeliti.

⁸ Le RAJESKRO služobňikos o Jozua, le Nunoskro čhavo, muľa, sar leske sas šel the deš (110) berš.

⁹ Parunde les andre leskri dēdično phuv andro

* 2:5 2,5 Oda hin: ola, ko roven.

Timnat-Cheres pro brehi Efrajim, pro severos le verchostar Gaaš.

¹⁰ Sar muła avri calo kada pokoleñje, avla pal lende aver pokoleñje, savo na prindžarelas le RAJES aňi na džanelas, so o RAJ kerđa prekal o Izrael. ¹¹ O Izraeliti kerenas bini anglo RAJ, bo služinenas le Baalenge. ¹² Omukle le RAJES, peskre dadengre Devles, savo len iła avri andral o Egipt. Lašarenas avre devlen, le devlen ole narodengre, save dživenas pašal lende, a bandonas anglal lende. Kavke cholarenas le RAJES. ¹³ Preačhile te služinel le RAJESKE a chudle te služinel le Baaloske the le Aštartenge. ¹⁴ Vašoda o RAJ cholisalila pro Izrael a diňa lengre ñeprijateľenge, save dživenas pašal lende, hoj upral lende te zvíťazinen. Domukla le zbujňikenge, hoj len te občoraren, a o Izraeliti anglal lende našti obačhile. ¹⁵ Furt sar džanas o Izraeliti pro mariben, o vast le RAJESKRO džalas pre lende, hoj te prehrajinen, avke sar lenge oda phenda andre vera. Avke pes dochudle andro baro pharipen.

¹⁶ Palis lenge o RAJ ačhada sudcen, save len zachrañinenas lengre ñeprijateľendar. ¹⁷ Ale on peskre sudcen na šunenas, na sas pačivale le RAJESKE a lašarenas avre devlen. Sig pes odvisarde le RAJESKRE dromestar, pal savo phirenas lengre dada, sar šunenas leskre prikazaňja. Na kerenas avke sar lengre dada. ¹⁸ Ale furt, sar le Izraelitenge o RAJ ačhavelas sudcas, o RAJ sas leha, a medik o sudcas dživelas, o RAJ len zachrañinelas lengre ñeprijateľendar. Bo le RAJESKE sas pharo vaš lenge, sar o

Izraeliti phurdenas pharipnastar vašoda, hoj len o neprijateľa trapinenas a kerenas lenge namištes. ¹⁹ No soča o sudcas merelas, pale pes visarenas ko nalačhipen a sas mek goreder sar lengre dada, save služinenas avre devlengre a bandonas anglal lende. Na preačhenas te kerel o nalačhipen aňi peske na denas te phenel.

²⁰ Vašoda o RAJ pro Izraeliti cholisalila a phenda: „Kada narodos na dolikerđa miri zm-luva, pal savi phendom lengre dadenge, hoj la te dolikeren. A vaš oda, hoj man na šunde, ²¹ me anglal lende na tradava avri aňi jekhe ole narodendar, save mek ačhile, sar o Jozua muľa. ²² Aleha dikhava, či pes o Izraeliti likerena pal mire droma a či phirena pal lende sar lengre dada, abo na.“ ²³ Vašoda o RAJ mukľa ole naroden andre odi phuv, na tradňa len avri a na diňa len andro vasta le Jozuaskre, sar mek dživelas.

3

Aver narodi maškar o Izraeliti

¹ Kala hine o narodi, save mek mukľa o RAJ andre phuv, hoj prekal lende te skušinel savore Izraeliten, save pes šoha na marenas le Kanaančanenca. ² Bo kamelas, hoj o izraelika pokoleňja, save pes mek na džanenas te marel, te siklon pes te marel. ³ Sas oda kala narodi: o pandž flištiňika kraľa, savore Kanaančana, o Šidončana the o Chivija, save bešenas andro Libanoňika verchi le verchostar Baal-Chermon dži ko verchengro drom Chamat. ⁴ Prekal lende kamľa te skušinel le Izraeliten, hoj pes te sikavel,

či šunena o prikazaňja, so o RAJ diňa lengre dadenge prekal o Mojžiš.

⁵ O Izraeliti bešenas maškar o Kanaančana, Chetitana, Amorejčana, Perizeja, Chivija the Jebuseja. ⁶ Lenas peske lengre čhajen romňijenge, peskre čhajen denas lengre čhavenge a služinenas lengre devlengre.

O Otňiel

⁷ O Izraeliti kerenas bini anglo RAJ, bo bis-terde pro RAJ, pre peskro Del, a služinenas le Baalenge the le Ašerenge. ⁸ Vašoda pre lende o RAJ cholisalila a diňa len andro vasta le kraliskre le Kušan-Rišatajimoskre andral o Aram-Naharajim. O Izraeliti sas ochto berš leskre otroka. ⁹ Ale sar vičinenas ko RAJ, hoj lenge te pomožinel, bičhađa ke lende o RAJ le Otňiel, le Kenazoskre čhas, le Kaleboskre nekternedere phrales, hoj len te zachraňinel. ¹⁰ O Duchos le RAJESKRO avla pre leste a ačhila lestar vodcas le Izraelitengro. Geľa pro mariben pro aramejiko kralis Kušan-Rišatajim a o RAJ leske diňa upral leste te zviťazinel. ¹¹ Avke andre odi phuv sas smirom saranda (40) berš, medik dživelas o Otňiel, le Kenazoskro čhavo.

O Ehud

¹² Ale o Izraeliti pale kerenas bini anglo RAJ, vašoda o RAJ diňa le Eglonoske le moabike kraliske te zviťazinel upral o Izraeliti. ¹³ O Eglon pes dovakerđa le Amončanenca the le Amalekenca a geľa pro mariben pro Izraeliti, zviťazinda upral lende a zaila o Jericho, o Foros le palmengro. ¹⁴ O Izraeliti služinenas le

Eglonoske le moabike kraliske dešuochto (18) berš.

¹⁵ Akor o Izraeliti chudle igen te mangel le RAJES, hoj lenge te pomožinel, a o RAJ lenge bičhađa le Ehud, le Geraskre čhas andral o kmeňos Benjamin, savo sas bałogaris. O Izraeliti leha bičhade o daňe le moabike kraliske le Eglonoske. ¹⁶ O Ehud peske kerđa šabla, ostro pal soduj seri a bari vaj jepaš metros, a thođa peske la tel o gada pre čači sera. ¹⁷ Diňa ola daňe le kraliske le Eglonoske, savo sas igen thulo murš. ¹⁸ Sar o Ehud leske diňa ola love, premukla le muršen, save ola love ande. ¹⁹ Ov korkoro pes visarda khatar o modli paš o Gilgal a džalas pale ko kralis Eglon leske te phenel: „Kralina, kamav tuke vareso te phenel, so ňiko našti šunel, ča tu.“

O Eglon phenda: „Čhit!“ Akor savore, ko ačhenas pašal leste, gele avri.

²⁰ O Ehud geľa ko kralis Eglon andro upruno šilalo kher, kaj peske bešelasa a savo sas ča prekal leste. O Ehud phenda: „Hin man prekal tu lav le Devlestar.“ A o Eglon uštıla. ²¹ Akor o Ehud cirdňa avri e šabla le balogne vasteha pal e čači sera a demađa leske andro per. ²² Sar demađa andro per, o angluno špicos pregeľa dži prekal o dumo a o thulipen garuđa e ručka, vašoda e šabla na iľa avri. ²³ Avke o Ehud geľa avri pre veranda a o vudar ole upruno khereskro pal peste phandľa andre.

²⁴ Soča geľa avri, avle o sluhi le Eglonoskre, a sar dikhle, hoj o upruno vudar le khereskro hino phandlo andre, phende peske: „Ov mušinel

te bešel pro budaris andre peskro šilalo kher.“
²⁵ Užarenas igen but a ladžatar na džanenas so te kerel, bo lenge na phundravelas o vudar. Avke ile e kleja, phundrade a dikhle, hoj lengro raj pašlol mulo pre phuv.

²⁶ Medik on užarenas, o Ehud denašla. Pregela pašal o modli a denašla andre Seira.
²⁷ Sar ode doavla, zatrubinda pro bakrano rohos pro brehi Efrajim a odarik lidžalas le Izraeliten tele. ²⁸ Phenda lenge: „Aven pal ma, bo o RAJ tumenge diña andro vasta tumare nepřijatelen le Moabčanen.“ On džanas pal leste a ile le Moabčanendar o thana, khatar pes predžalas prekal o Jordan, a ņikaske na domukle, hoj odarik te predžan. ²⁹ Akor murdarde vaj 10 000 zorale muršen. ņiko lendar na denašla. ³⁰ Oda džives o Izraeliti zvitazinde upral o Moabčana a e phuv sas andro smirom ochtovardeš (80) berš.

O Šamgar

³¹ Pal o Ehud ačhiła sudcas o Šamgar, le Anatoskro čhavo, savo tiš zachrañinda le Izrael. Murdarda šov šel (600) Filištincen la pacaha, savaha pes tradel le gurumñen.

4

E Debora the o Barak

¹ Sar muła the o Ehud, o Izraeliti pale chudle te kerel bini anglo RAJ. ² Vašoda len o RAJ diña andro vasta le kanaaņike kraliskre le Jabinoskre, savo kralinelas andro foros Chacor. O velitelis leskre slugadengro sas o Siserah, savo bešelas andro Charošet-Hagojim. ³ O Izraeliti igen

mangenas le RAJES, hoj lenge te pomožinel, bo le Jabin sas eña šel (900) trastune verdana a biš (20) berš len igen trapinelas.

⁴ Andre oda časos sudzinelas o Izrael e pro-rokiña Debora, le Lapidotoskri romñi. ⁵ Oj bešelas tel e palma la Deborakri pro brehi Efrajim, maškar o fori Rama the Betel. O Izraeliti ke late phirenas, hoj len te rozsudzinel. ⁶ Oj bičhađa pal o Barak, le Abinoamoskro čhavo, andral o foros Kedeš andre phuv le Naftalengri. Phenda leske: „O RAJ, o Del le Izraeloskro, tuke phenel: ‚Le tuha 10 000 muršen andral o kmeñi Naftali the Zebulun a dža pro verchos Tabor. ⁷ Me tuke palis anava ko pañi Kišon le Siserah, le Jabinoskre velitelis, leskre verdanenca the le slugadenca a dava les tuke andro vasta.‘ “

⁸ O Barak lake odphenda: „Te aveha manca, džava, ale te na aveha manca, na džava.“

⁹ „Džava tuha,“ odphenda leske e Debora, „ale andre kada mariben e slava na ela tiri, bo o RAJ dela le Siserah andro vasta la džuvlakre.“ Palis e Debora uštıla a džalas le Barakoha andro Kedeš, ¹⁰ kaj o Barak vičinda le kmeñen Zebulun the Naftali. Džanas leha 10 000 murša the e Debora.

¹¹ Ale o Kenitas o Cheber odgeľa okle Kenitendar, save sas o čhave le Chobaboskre, savo sas šogoris le Mojžišoskro. Ačhađa peskro stanos paš o dubos andro Caananim paš o Kedeš.

¹² Sar le Siseroske phende, hoj o Barak, o čhavo le Abinoamoskro, geľa upre pro verchos Tabor, ¹³ diña te zvičinel savore peskre manušen le eña šel (900) trastune verdanenca, hoj te džan andral o Charošet-Hagojim ko pañi Kišon.

¹⁴ E Debora phendā le Barakoske: „Ušfi, bo adadžives tuke diña o RAJ andro vasta le Siserah. Korkoro o RAJ imar geľa anglal tu!“ Avke o Barak geľa tele pal o verchos Tabor a pal leste 10 000 murša. ¹⁵ Sar o Barak geľa pro mariben, o RAJ anda la šablaha andro zmetkos le Siserah savore verdanenca the caľa leskra armadaĥa. A o Siserah chučila tele pal o verdan a chudña te denašel.

¹⁶ O Barak džalas pal leskre verdana the slugaĥa dži ko Charošet-Hagojim. Savore slugaĥa le Siseroskre sas murdarde; ņiko lendar na ačhiĥa džido. ¹⁷ O Siserah denašelas ko stanos la Jaelakro, bo sas smirom maškar o kralis Jabin andral o Chacor the maškar e famelija le Cheberiskri. E Jael sas romņi le Cheberiskri, savo sas Kenitas.

¹⁸ Oj geľa avri anglal o Siserah a phendā leske: „Av, rajeja miro, av andre miro stanos. Ma dara tut!“ Sar geľa andre, e Jael les zaučharda la lepedaha.

¹⁹ Ov latar mangĥa: „De ča man te pijel paņi, bo som smedno.“ Avke oj phundraĥa o cipuno gono le thudeha, diña les te pijel a pale les zaučharda.

²⁰ Mek lake phendā: „Ačĥ paš o vudar le stanoskro, a te vareko avela a phučela tutar, či hin kade vareko, phen, hoj na.“

²¹ Paĥis o Siserah zorales zasuča. Akor e Jael iĥa o čokanos the o kolikos pal o stanos a geľa cichones paš leste. Predemaĥa o kolikos prekal leskri sliĥa dži andre phuv a ov muĥa.

22 Sar o Barak džalas pal o Siserah, e Jael geľa anglal leste a phenda leske: „Av sikavava tuke le muršes, saves rodes!“ Avke geľa ke late andro stanos, a dikh, o Siserah ode pašlolas mulo le kolikoha andro šero.

23 Andre oda džives o Del diňa le Izraelitenge tel lengri zor le Jabin le kanaaňike kralis. 24 Ole časostar džanas o Izraeliti pro kralis Jabin furt zoraleder, medik les na zničinde.

5

La Deborahki gili

1 Akor gilavelas kadi gili e Debora le Barakoha, le Abinoamoskre čaha:

2 „Lašaren le RAJES,
bo o vodci chudle te lidžal o Izrael andro mariben
a o manuša pes pridine korkore pestar!

3 Šunen, kralale!
Phundraven o kana, rajale!
Gilavava le RAJESKE,
gilavava žalmos le RAJESKE, le Izraeloskre Devleske.

4 RAJEJA, sar tu avri avľal andral o Seir
a sar džahas la phuvatar Edom,
zarazisalila e phuv,
andral o ňebos delas brišind
a andral e chmara čhordolas o paňi.

5 O verchi razisalonas anglo RAJ,
anglo Del le Sinajoskro,
anglo RAJ, anglo Del le Izraeloskro.

6 Andro dživesa le Šamgariskre, le Anatoskre
čhaskre,

a andro dživesa la Jaelakre sas omukle o droma,
o manuša phirenas palune dromenca.

⁷ O gava ačhile omukle,
o manuša len omukle,
medik me e Debora na uštilom upre,
medik me, e daj andro Izrael, na uštilom upre.

⁸ O manuša peske ile avri avre devlen,
paš o foroskre brani chudña o mariben,
no na dičholas o štitos aňi e kopija maškar 40
000 Izraeliti.

⁹ Miro jilo hino le vodcenca andral o Izrael,
le manušenca, save gele korkore pestar andro
mariben.

Lašaren le RAJES!

¹⁰ Tumen, so džan pro parne somara
a bešen pro pokrovci,
a the tumen, so phiren pro droma: Gondolinen!

¹¹ Šunen o hangos olengro, ko gilaven paš o
čaňiga.

Ode lašaren le RAJESKRO spravodlišagos,
o viťazstvo le Izraeloskre manušengro!
Akor o manuša le RAJESKRE gele tele ko brani.

¹² Ušti, ušti upre, Deboro, ušti, ušti upre!

Gilav gili! Ušti, Barak!

Lidža het tire zaphandlen, čhavo le Abi-
noamoskro!

¹³ Paľis avle tele ola, save mek ačhile le vodcen-
dar,

le RAJESKRE manuša avle tele manca sar ola, ko
hine zorale.

¹⁴ Varesave avle tele andral o Efrajim,
kaj bešenangloda o Amaleka,
aver avle andral o Benjamin.

Le Machirostar avle o vodci
a le Zebulunostar ola, ko hine veliteľa.

15 Le Jisacharoskre princi la Deboraha

the o Jisachar le Barakoha

avle pal leste tele andre dolina.

Andro kmeňos le Rubenoskro pes but vakerelas
pal oda, či te džal, vaj na.

16 Soske ačhiľal te bešel maškar o ohradi,
hoj te šunes, sar o pastjera zvičinen peskre
stadi?

Andro kmeňos le Rubenoskro pes but vakerelas
pal oda, či te džal, vaj na.

17 O Gilead ačhiľa te bešel pal o Jordan

a soske o Dan ačhiľa paš o loďi?

O Ašer peske ačhiľa te bešel paš o moros,
ačhiľa peske pro moroskro brehos.

18 O manuša andral o kmeňos Zebulun na
daranas pal peskro dživipen;

aňi o manuša andral o kmeňos Naftali, sar pes
marenas pro mali.

19 Avle o kraľa a marenas pes;

o kraľa andral o Kanaan džanas pro mariben
andro Taanach paš o paňa Megido,

ale o rup peske odarik na ile.

20 O čercheňa andral o ňebos pes marenas,
pal peskre droma džanas pro mariben pro Sis-
erah.

21 O paňi Kišon len odľigenda,

oda čirlatuno paňi o Kišon.

Av zorali dušo miri a dža bi e dar!

22 Akor šundonas o kopita le grajengre,

akor denašenas a denašenas ola zorale graja.

23 ‚Prekošen o foros Meroz!‘ phenel o aňelos le
RAJESKRO.

‚Prekošen, prekošen leskre manušen,
bo na avle te pomožinel le RAJESKE,
te pomožinel le RAJESKE te džal pre ola zorale
murša!‘

24 Av bachtali maškar o džuvľa, Jaelo.
Tu, romňije le Cheberiskri, le Kenitoskri!
Av požehňimen upral o džuvľa andro stani!

25 O Siserah mangelas peske paňi,
podiňna leske thud;
andre kuči prekal o raja leske anda šutlo thud.

26 Nacirdňna o vast, iľa o kolikos,
le čače vasteha o pharo čokanos,
demaďa le Siserah, pharaďa leske o šero,
predemaďa leske e slichu.

27 Peľa tele paš lakre pindre,
previsaliľa a nacirdňna pes.
Paš lakre pindre visaliľa a peľa.
Ode, kaj peľa, muľa.

28 Prekal e oblaka dikhel e daj le Siseroskri
a vičinel prekal o mreži:
‚Soske avel avke nasig leskro verdan?
Soske na šunav le grajen, save cirden o verdan?‘

29 Odphende lake lakre nekgoďaveder džuvľa,
lengre lava peske korkori leperel:

30 ‚Mušinen peske te rozďelinel oda, so peske
dochudle.
Jekh abo duj zaphandle džuvľen prekal jekh
murš,
šukar plašti prekal o Siserah,
igen šukar gada,
jekh abo duj side khosne pre miri meň!‘

31 Kavke mi meren savore tire ňeprijateľa, ó,
RAJEJA!

Ale ola, save les kamen,
ena sar o kham, so avel avri andre peskri zor.“

Paľis sas andre odi phuv smirom saranda (40)
berš.

6

O Izraeliti tel o vasta le Midijanengre

¹ O Izraeliti pale kerenas bini anglo RAJ, a vašoda len diňa pro efta berš andro vasta le Midijanenge. ² O Midijana sas zoraleder sar o Izraeliti, vašoda peske o Izraeliti kerde thana, kaj pes te garuven andro verchi, thana andro jaskiňi the garude thana maškar o brehi. ³ Soča o Izraeliti sadzinenas peskre semena, takoj pre lende avenas o Midijana, o Amaleka the aver kmeňi pal o vichodos. ⁴ Kerde peske taboris paš lende a zňičinde savoro maľakro ulipen andre odi phuv dži paš e Gaza. Na mukle andro Izrael ňisavo chaben, aňi bakren, aňi gurumňen, aňi somaren. ⁵ Avle peskre stadenca the le stanenca a sas ajci but sar maľakre grajora. Na delas pes te zgenel len aňi lengre řavi. Gele andre odi phuv, hoj la te zňičinen. ⁶ Sar o Izraeliti ačhile čore bi o chaben anglo Midijana, chudle te vičinel pro RAJ, hoj lenge te pomožinel.

⁷ Sar vičinenas pro Raj, hoj lenge te pomožinel, ⁸ o RAJ bičhađa ke lende le prorokos a phenda lenge: „Kavke phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: „Me tumen ilom avri andral o Egipt the andral o otroctvos. ⁹ Cirdňom tumen avri andral o vasta

le Egiptanendar the savorendar, ko pre tumende džanas. Me len tradňom avri anglal tumende a diňom tumenge lengri phuv.' ¹⁰ Phendom tumenge: ‚Me som o RAJ, tumaro Del. Na služinena le Amorejčanengre devlengre andre phuv, kaj akana bešen.' Ale tumen man na šundan.“

O Gideon

¹¹ O aňjelos le RAJESKRO avľa andro foros Ofra a bešľa peske tel o dubos le Joašiskro, savo sas andral e famelija le Abiezeriskri. Leskro čhavo o Gideon ipen akor marelas la pacaha avri e pšenića andre molakro lisos, hoj e pšenića te garuvel anglo Midijana. ¹² Androda o aňjelos le RAJESKRO pes leske sikađa a phendľa leske: „O RAJ tuha, zoralo hrdinona!“

¹³ Androda leske phendľa o Gideon: „Šaj tutar vareso phućav, rajeja? Te hino o RAJ amenća, soske pes amenge kada savoro aćhila? Kaj hine savore leskre bare zazraki, pal save amenge amare dada vakerenas: ‚O RAJ amen iľa avri andral o Egipt.' Ale akana amen o RAJ omukľa a diňa amen andro vasta le Midijanenge.“

¹⁴ O RAJ dikhľa pre leste a phendľa: „Dža andre odi zor, so tut hin, a zachraňin le Izraeliten andral o vasta le Midijanengre. Me korkoro tut bićhavav.“

¹⁵ Ale ov phućľa: „Rajeja, sar šaj zachraňinav o Izrael? Se miri famelija hiňi nekćoreder andral o kmeňos Menaše a me som nekćikneder andro kher mire dadeskro.“

¹⁶ O RAJ leske odphendľa: „Me avava tuha a zňićineha le Midijanen sar jekhe muršes.“

17 O Gideon phendá: „Te arakhłom milost andre tire jakha, akor sikav mange vareso, hoj te džanav, hoj sal čačes o RAJ, savo vakeres manca.

18 Mangav tut, ma dža adarik, medik na anava anglal tu miro daros.“

O RAJ odphendá: „Mištes, užarava, medik na aveha pale.“

19 O Gideon geła khere, pripravindá la terňa koza a le deše kile arestar kerďa mare bi o kvasos. O mas thoďa andro košaris a e zumin čhordá andre piri. Ligendá leske oda tel o dubos a thoďa anglal leste. 20 Le Devleskro aňjelos

leske phendá: „Le o mas the o mare bi o kvasos, thov len pre skala a e zumin čhor upral.“ Ov avke kerďa. 21 Le RAJESKRO aňjelos hazďna e paca, so leste sas andro vast, a chudňa pes lakre agoreha le masestar the ole marendar. Avľa avri jag andral e skala a chaľa oda mas the ola mare. Androda le RAJESKRO aňjelos našliľa anglal leskre jakha.

22 Sar o Gideon sprindžardá, hoj oda sas le RAJESKRO aňjelos, zvičindá: „Joj, Nekbareder RAJEJA, dikhłom tire aňjelos muj-mujeha!“

23 O RAJ leske phendá: „Ma dara tut! Av andro smirom, na mereha.“

24 Avke o Gideon ode ačhadá oltaris prekal o RAJ a diňa leske nav: O RAJ hin o smirom. Oda oltaris hin dži adadžives andro foros Ofra andre Abiezerengri phuv.

25 Mek odi rat leske phendá o RAJ: „Le andral tire dadeskro stados terne bikos the mek jekhe efta beršengre bikos. Čhiv tele le Baaloskro oltaris, so patrinel tire dadeske, a rozčhinger the

o slupos la Ašerakro, so hino paš leste! ²⁶ Ačhav oltaris pre pačiv le RAJESKE, tire Devleske, upre pro brehos. Palis le ole dujte bikos a obetin les pro kašta ole rozčingerde slupostar sar labardī obeta.“ ²⁷ O Gideon ila deše muršen peskre sluhendar a kerđa avke, sar leske phenda o RAJ. Ale vašoda, hoj daralas le dadeskra famelijatar the le manušendar andral oda foros, na kerđa oda dživese, ale rači.

²⁸ Sar o murša andral o foros sig tosara uštile, dikhle, hoj le Baalokro oltaris hino telečhido a o kaštuno slupos la Ašerakro paš leste hino telečhindo. A pro nevo ačhado oltaris sas obetimen dujto bikos sar labardī obeta. ²⁹ O manuša phučenas jekh avrestar: „Ko ada kerđa?“ Rode nas a phučenas, medik pes na dodžanle, hoj oda kerđa o Gideon, le Joašiskro čhavo.

³⁰ O murša phende le Joašiske: „An avri tire čhas! Mušinel te merel, bo čhida tele le Baalokro oltaris a čhinda tele o slupos la Ašerakro, so hin paš leste!“

³¹ O Joaš phenda savorenge, save džanas pre leste: „Tumen kamen te rušel vaš o Baal? Gondoližen tumenge, hoj les zachrañinena? Ko kamel te rušel vaš leste, oda manuš dži tosara mi merel! Te o Baal hino čačes del, mi rušel korkoro vaš peste, te leske čhida tele o oltaris.“ ³² Oda džives le Gideonoske dine nav Jerubaal, so hin: „Mi rušel o Baal korkoro vaš peste, bo o Gideon leske čhida tele o oltaris.“

³³ Savore Midijana, o Amaleka the o vichodna kmeñi pes sthode jekhetane, pregele prekal o Jordan a kerde peske taboris andre dolina

Jezreel. ³⁴ O Duchos le RAJESKRO avla pro Gideon a ov zatrubinda, hoj te vičinel ke peste la Abiezeriskra famelija. ³⁵ Palis bičhađa le muršen, hoj te džan pal calo kmeňos Menaše, avke the kada kmeňos sas vičimen. Diňa te vičinel the le kmeňen Ašer, Zebulun the Naftali – the on pes leha zgele.

³⁶ Akor o Gideon phenda le Devleske: „Tu phenes, hoj kames prekal mande te zachraňinel le Izrael. ³⁷ Dikh, rozthovava pre oda than, kaj pes žužarel o zrnos, e puža pal o bakro. Te ela e rosa pre late a e phuv ela pašal late šuki, prindžarava, hoj prekal mande zachraňineha o Izrael, avke sar phenda.“ ³⁸ Kavke pes the ačhila. Sar pro dujto džives sig tosara uštila, ispidňa avri andral e puža pherdo kuči rosakro paňi.

³⁹ O Gideon pale mangelas le Devles: „Ma av pre ma choľamen, te ke tu mek jekhvar prevakerava. Domuk mange oda mek jekhvar te skušinel la pužaha. Mi ačhel ča e puža šuki a všadzik pašal late mi el e rosa.“ ⁴⁰ O Del avke kerđa the odi rat. Ča e puža sas šuki a pal e phuv sas všadzik rosa.

7

O Gideon zviťazinel upral o Midijana

¹ Sig tosara o Jerubaal, oda hin o Gideon, the o manuša, save sas leha, peske rozthode o taboris paš o paňi Charod. Le Midijanengro taboris sas ľendar pro severos andre dolina paš o verchos Moreh. ² O RAJ phenda le Gideonoske: „Hin paš

tu igen but murša, hoj tuke te dav te zviťazinel upral o Midijana. Bo o Izraeliti pes hazdena upre a šaj phenen: ‚Zviťazindam amara zoraha.‘
³ Phen le manušenje, hoj te šunen: ‚Ko pes daral a izdral, šaj oddžal pal o verchos Gilead a šaj džal pale khere.‘ “ Akor 22 000 manuša pes visarde pale khere a 10 000 lendar ačhile.

⁴ No o RAJ le Gideonoske phendā: „Mek furt tuha hin but murša. Lidža len tele paš o paňi, ode len tuke skušinava. Pal kaste tuke phenava: ‚Kada mi džal tuha,‘ oda tuha mi džal. No pal kaste tuke phenava: ‚Kada te na džal tuha,‘ oda tuha te na džal.“

⁵ Avke o Gideon ligendā le manušen tele paš o paňi. O RAJ leske phendā: „Ačhav dojekhes, ko chľipinela o paňi sar rikono, pre jekh sera. A olen, save džana pro khoča a avke pijena o paňi, ačhav pre aver sera.“
⁶ Ola, ko chľipinenas o paňi andral e burňik, sas trin šel (300) murša. Okla aver peske gele pro khoča a avke pijenas o paňi.

⁷ O RAJ phendā le Gideonoske: „Zachraňinava tumen prekal o trin šel (300) murša, save chľipinenas o paňi, a dava tumenge le Midijanen andro vasta. Okla mi džan pale khere.“
⁸ Avke o Gideon bičhadā savore okle Izraeliten pale khere a mukla peske ča trin šel (300) muršen, save lendar preile o chaben the o trubi.

O taboris le Midijanengro sas teleder lendar andre dolina.
⁹ Andre odi rat le Gideonoske o RAJ phendā: „Ušťi, dža tele andro taboris, bo diňom tuke len andro vasta.
¹⁰ Ale te tut daras te džal ode korkoro, akor dža tire služobňikoha le Puroha
¹¹ a šun len, so vakerena. Akor tut imar

na daraha te džal pre lende pro mariben.“ Avke o Gideon geľa tele peskre služobňikoha le Puroha džı ko anglune slugađa, pro agor le taboriskro. ¹² O Midijana, o Amaleka the o vichodna kmeňi bešenas andre dolina sar o malakre grajora a lengre řavi pes aňi na denas te zrachel, bo sas sar e poři pař o moros.

¹³ O Gideon avľa ipen akor, sar jekh murř vakerelas avreske, so džalas suno. Phenda: „řun, savo man sas suno! Jekh peko jačmeno maro pes kulinelas andro midijaňiko taboris džı ko stanos a demađa andre leste avke, hoj pes previsarda a peľa pre phuv.“

¹⁴ Oda dujto leske phenda: „Oda nane řiř aver sar e řabľa le Gideonoskri, le Joařiskre řhaskri, andral o Izrael. O Del leske diňa, hoj te zviřazinel upral calo midijaňiko taboris!“

¹⁵ Sar o Gideon řunda pal oda suno the pal oda, so o suno sikavel, bandiľa pro khoča a lařarelas le RAJES. Palis geľa pale andro izraeliko taboris a zviřinda: „Uřten! O RAJ tumenge diňa te zviřazinel upral o midijaňiko taboris!“ ¹⁶ Avke rozdelinda le trin řel (300) murřen pro trin partiji, savorenge diňa andro vasta o trubi the o fakli andro džbani ¹⁷ a phenda lenge: „Dikhen pre ma a keren oda, so me! Sar džava pro agor le taboriskro, the tumen keren oda, so kerava me. ¹⁸ Soča zatrubinava olenca, save hine manca, zatrubinen akor the tumen vřadzik pařal calo taboris a viřinen: ‚Vař o RAJ the vař o Gideon!‘

¹⁹ O Gideon le řel (100) murřenca avľa pro agor le taboriskro pal jepař rat, akor, sar pes

čerinenas o stražnika. Zatrubinde a phagerde o džbani, so likerenas andro vasta. ²⁰ Akor savore trin šel (300) murša zatrubinde pro trubi a phagerde o džbani. Andro balogno vast ile o fakli a andro čačo vast o trubi. Trubinenas a vičinenas: „E šabla vaš o RAJ the vaš o Gideon!“ ²¹ Dojekh lendar ačhila pre peskro than pašal o taboris. Avke andro taboris chudle savore te denašel viskišagoha. ²² Medik o trin šel (300) murša trubinenas, o RAJ diña, hoj pes andro taboris maškar peste te maren le šablenca. O manuša denašenas andral o taboris ke Bet-Šita, ke Cerera the dži pro agor la Abel-Mecholatar paš o Tabat.

²³ Palis vičinde le Izraeliten andral o kmeňi Naftali, Ašer the calo kmeňos le Menašeskro, hoj te džan pal o Midijana. ²⁴ O Gideon bičhađa le muršen ko brehi Efrajim, hoj te phenen: „Aven tele pro Midijana a zalen o paňi Jordan dži paš e Bet-Bara, hoj odarik te na predžan.“

Avke savore murša andral o Efrajim sas vičimen a zaile o paňi Jordan dži ke Bet-Bara. ²⁵ Zaile soduje midijaňike kraľen le Oreb* the le Zeeb†. Le Oreb murdarde pre Vranakri skala a le Zeeb pro Vlkoskro lisos. Džanas dureder pal o Midijana a o šero le Oreboskro the le Zeeboskro ande le Gideonoske pal o Jordan.

8

O Gideon the o kmeňos Efrajim

* 7:25 7,25 Oda hin: e vrana. † 7:25 7,25 Oda hin: o vlkos.

¹ O murša andral o kmeňos Efrajim dovakerde le Gideonoske: „So tu amenge kerđal, hoj amen na vičindal, sar pes geľal te marel le Midijanenca?“ A igen pes leha vesekedinde.

² Ov odphenda: „Kerđom me vareso bareder sar tumen? Či nane feder ovocje, so mukel o Efrajim pre maľa, sar calo hroznoskro ulipen le Abiezeriskro? ³ O Del diňa tel tumari zor le Oreb the le Zeeb, le midijaňike veliteljen. Me našti kerđom vareso ajso baro sar tumen.“ Sar lenge kada phenda, lengri choľi preačhiľa.

O Gideon zviťazinel upral o Calmun the upral o Zebach

⁴ Sar o Gideon avľa peskre trin Ńel (300) muršenca paš o Jordan, pregele prekal o paňi. A kajte sas igen strapimen a bokhale, the avke džanas pal o Midijana. ⁵ Avke o Gideon mangľa le manušen andral o foros Sukot: „Mangav tumen, den mire muršen maro, bo imar na birinen a me džav pal o Zebach the Calmun, pal o midijaňika kraľa.“

⁶ Ale o vodci andral o Sukot leske odphende: „Či o kraľa Zebach the Calmun hiňe imar andre tire vasta, hoj te das maro tire muršen?“

⁷ O Gideon lenge phenda: „No akor mištes! Sar mange o RAJ pomožinela upral lende te zviťazinel, avava kade pale a marava tumen le koľakenca the le trňenca pal e pušta.“ ⁸ Avke odarik geľa het upre andro Penuel a mangľa the ode le vodcen, hoj les te den varesavo chaben. Ale the on leske odphende avke sar o murša andral o Sukot. ⁹ Avke phenda le muršenge

andral o Penuel: „Sar zvitázinava a avava pale, čhivava tele kadi veža.“

¹⁰ O kraľa Zebach the Calmun sas andro Karkor vaj 15 000 slugađenca, save ačhile le vichodne kmeňendar, bo 120 000 lendar sas murdarde.

¹¹ O Gideon džalas pro drom, pre savo phirenas o kočovňika pro vichodos le forendar Nobach the Jogbeha. Geľa pro taboris pro mariben ipen akor, sar oda na užarenas. ¹² O Zebach the o Calmun denašle, ale o Gideon džalas pal lende, sodujen chudňa a savore lengre muršen roztradňa.

¹³ Pal o mariben pes o Gideon, le Joašiskro čhavo, visarda pale prekal o verchengro drom Cheres. ¹⁴ Chudňa jekhe terne muršes andral o Sukot a šunelas les avri. Oda murš leske pisinda tele o nava le savore eftavardeš the ehta (77) phuredere manušengre the vodcengre andral o Sukot. ¹⁵ Sar palis avľa o Gideon ko manuša andral o Sukot, phenda lenge: „Dikhen, kade hin o Zebach the o Calmun, angle save man asandilan avri a phendan: ‚So imar zvitazinda upral o Zebach the upral o Calmun, hoj te das maro tire muršen?‘ “ ¹⁶ Avke iľa le vodcen andral o Sukot a chudňa len te marel le kolakenca the le trnenca pal e pušta. ¹⁷ Palis čhida tele e veža andro foros Penuel a le muršen odarik murdarda.

¹⁸ Palis phučľa le Zebachostar the le Calmunostar: „Save muršen murdardan pro verchos Tabor?“

„Muršen, save marenas pre tu. Dojekh lendar dičholas sar o čhavo le kraliskro,“ odphende.

¹⁹ O Gideon odphenda: „On sas mire phrala, o čhave mira dakre. Avke sar dživel o RAJ,

na murdardomas tumen, te len muklanas te dživel.“²⁰ Palis phenda peskre nekphuredere časke le Jeteroske: „Ušti a murdar len!“ Ale o Jeter na cirdña avri e šabla, bo sas mek terno a daralas pes.

²¹ O Zebach the o Calmun phende le Gideonoske: „Av, murdar amen tu! Bo savo hin o murš, ajsi hin the leskri zor.“ Avke o Gideon uštıla a murdarđa len. Lengre favendar ila tele pal o meña o šukar lanci le čhonorenca.

O Izraeliti kamen le Gideon kraliske

²² O murša andral o Izrael phende le Gideonoske: „Av tu amaro kralis, tu the tiro čhavo the o čhavo tire čhaskro, bo amen zachrañinda andral o vasta le Midijanengre.“

²³ „Na avava tumaro kralis aňi me aňi miro čhavo, ale o RAJ ela tumaro kralis,“ odphenda o Gideon. ²⁴ A palis mek phenda: „Kamav tumendar mek vareso. Dojekh tumendar mange mi del o čeňa, so ilan le ñeprijatelendar.“ O Midijana hordinenas o somnakune čeňa andro kana, bo sas Izmaeliti.

²⁵ O Izraeliti odphende: „Radišagoha tuke daha ola čeňa.“ Avke pre phuv thode o plaštos a dojekh pre leste čhida o somnakune čeňa. ²⁶ Ole savore somnakune čeňa važinenas vaj biš (20) kilii. Dochudña mek o šukar lanci le čhonorenca, čeňa the purpurova plašti, so hordinenas o midijaňika kraľa, the o šukar lanci, so sas pre lengre řavi. ²⁷ O Gideon kerđa socha le somnakastar a thođa la andre peskro foros Ofra. Savore Izraeliti omukle le Devles a phirenas ode

te lašarel ola socha a oda zachudña le Gideon the leskra famelija andre pasca.

²⁸ O Izraeliti zvitazinde upral o Midijana a imar šoha pes lenca o Midijana na gele te marel. Medik o Gideon dživelas, sas andre phuv smirom saranda (40) berš.

Le Gideonoskre čhave

²⁹ Avke pes o Gideon, o čhavo le Joašiskro, visarda pale khere. ³⁰ Le Gideon sas eftavardeš (70) čhave, bo sas les but romñija. ³¹ Leskra romñake-služobničkake, savi dživelas andro Šichem, uliła čhavo a diña leske nav Abimelech. ³² O Gideon muła andre šukar phure berša. Parunde les andro hrobos leskre dadeskro le Joašiskro, andre Ofra, andro foros le Abiezerengro.

³³ Soča o Gideon muła, sas o Izraeliti pale napačivale le Devleske a chudle te lašarel le Baalen. A ačhade peske le Baal-Beritas devleske.

³⁴ O Izraeliti peske imar na leperenas pro RAJ, pre peskro Del, savo len iła avri andral o vasta savore lengre ñeprijateľendar. ³⁵ A aňi le Gideonoskra famelijake na presikade e pačiv vaš savoro lačhipen, so prekal lende kerda.

9

O Abimelech

¹ O Abimelech, o čhavo le Gideonoskro, geła andro Šichem ko phrala peskra dakre the ke lakri famelija a phenda lenge: ² „Phučen le manušendar andral o Šichem: „So hin feder prekal tumende? Oda, hoj eftavardeš (70) čhave le Gideonoskre te vladñinen upral tumende,

abo ča jekh murš?' Ma bisteren, hoj som tumare ratestar the felostar!" ³ O phrala leskra dakre pal leste vakerenas savore manušenca andral o Šichem. Ola manuša kamenas, hoj o Abimelech upral lende te vladňinel, bo peske phende: „Hino amaro phral!" ⁴ Palis dine le Abimelech eftavardeš (70) rupune love andral o chramos lengre devleskro Baal-Berit. Ov peske iľa ola eftavardeš (70) rupune love a počinda le zbujnĭkenge, so pes ke leste pridine. ⁵ Avke geľa andre Ofra andro kher peskre dadeskro a pre jekh bar murdarda peskre eftavardeš (70) phralen, le Gideonoskre čhaven. Ale o Jotam, o nekterneder čhavo le Gideonoskro, na sas murdardo, bo pes garuđa. ⁶ Palis pes zgele savore manuša andral o Šichem the andral o Bet-Milo a gele andro Šichem paš o sveto dubos, kaj sas o sveto slupos, a ode ačhade le Abimelech kraliske.

⁷ Sar pal ada šunda o Jotam, geľa upre pro verchos Gerizim a zorales zvičinda: „Šunen man, manušale andral o Šichem, hoj tumen o Del te šunel avri! ⁸ Jekhvar pes zgele o stromi, hoj peske maškar peste te kiden avri le kralis. Phende le olivove stromoske: ‚Av amaro kralis!‘

⁹ Ale e oliva phenda: ‚Kamen, hoj man te zdav mire olejostar, saveha pes del pačiv le devlen the le manušen, a te hazdav man upre upral o stromi?‘

¹⁰ Palis o stromi phende le figovňikoske: ‚Av tu amaro kralis!‘

¹¹ Ale o figovňikos lengre phenda: ‚Kamen, hoj man te zdav mire ovocendar, save hine lačhe the

gule, a te hazdav man upre upral o stromi?’

¹² Palis o stromi phende le viničiske: ‚Av tu amaro kralis!’

¹³ Ale o viničis lenge phenda: ‚Kamen, hoj man te zdav mira molatar, savi anel radišagos le devlenge the le manušenge, a te hazdav man upre upral o stromi?’

¹⁴ Palis savore stromi phende le koľakoske: ‚Av tu amaro kralis!’

¹⁵ O koľakos lenge phenda: ‚Te man čačes kamen te pomazinel tumare kraliske, aven tumen te garuvel tel miro ciños. Te na, mi avel avri andral o koľakos e jag a mi zlabarel o libanoňika sosni!’ “

¹⁶ O Jotam mek phenda: „Kerđan čačipnaha the pačivalones, hoj peske kidňan avri le Abimelech kraliske? Likerenas tumen mištes ko Gideon the ke leskri famelija? Kerđan leha avke, sar peske zaslužinda? ¹⁷ Se miro dad pes marelas vaš tumende, kajte leske džalas vaš o dživipen, a zachraňinda tumen le Midijanendar.

¹⁸ Ale adadžives tumen ačhađan pro mariben pre famelija mire dadeskri. Murdardan leskre čhaven, le eftavardeš (70) muršen pre jekh bar. A ačhađan kraliske upral o Šichem le Abimelech, le čhas leskra služkakres, bo hino tumari famelija. ¹⁹ Te oda, so adadžives kerđan le Gideonoske the leskra famelijake, sas pačivalo the žuže jilestar, akor radisaľon le Abimelechoske a ov mi radisaľol tumenge. ²⁰ Ale te na, akor mi avel avri e jag andral o Abimelech a mi zlabarel le manušen andral o Šichem the andral o Bet-Milo. A le manušendar andral o Šichem

the Bet-Milo mi avel avri e jag a mi zlabarel le Abimelech!“

²¹ Palis o Jotam daratar denašla peskre phralestar le Abimelechostar a ačhila te bešel andro foros Beer.

²² O Abimelech vladňinelas upral o Izrael trin berš. ²³ Palis o Del bičhada nalače duchos maškar o Abimelech the maškar o manuša andral o Šichem, hoj le Abimelech te zradzinen. ²⁴ O Del oda kerđa, hoj te visarel pale le Abimelechoske vaš oda, hoj murdarda le Gideonoskre eftavardeš (70) čhaven, a the le manušenge andral o Šichem, bo leske pomožinenas len te murdarel. ²⁵ O manuša andral o Šichem pre leste ačhade pro verchi muršen, save občorarenas dojekhes, ko pašal lende predžalas pal o drom. A o Abimelech pes pal oda dodžanla.

²⁶ Palis avla o Gaal, o čhavo le Ebedoskro, peskre phralenca te bešel andro Šichem a o manuša odarik leske chudle te pačal. ²⁷ Jekhvar, sar gele pre viñica te skidel upre o hroznos a te ispidel avri e štava, kerde hoscina a gele andro chramos peskre devleskro. Chanas, pijenas a prekošenas le Abimelech. ²⁸ Palis o Gaal, o čhavo le Ebedoskro, phučla: „Ko hin o Abimelech a so hin o foros Šichem, hoj leske te služinas? Se ov hino ča o čhavo le Gideonoskro a le Zebul ačhada spravcaske upral o foros vaš peske. Služinen le Šichemoskre muršenge, so hine o čhave le Chamoroskre! Soske te služinas le Abimelechoske? ²⁹ Te ulomas me kralis upral kala manuša, imar čirla čhidomas tele le

Abimelech. Phendomas leske: „An tuha buter muršen a av pro mariben!“

³⁰ Sar oda šunđa o Zebul, o spravcas le foroskro, chalas bari choli. ³¹ Avke počoral bičhadā le muršen andre Aruma ko Abimelech, hoj leske te phenen: „Dikh, o Gaal, o čhavo le Ebedoskro, the leskre phrala avle andro Šichem a keren pre tute upre le manušen. ³² Akana dža rači peskre muršenca a garuv tut andro mali! ³³ Palis tosara, sar vidňisalola, dža pro mariben pre oda foros! Sar pre tute džala o Gaal peskre muršenca, ker leha oda, so pes dela te kerel.“

³⁴ Mek odi rat uštīla o Abimelech savore peskre muršenca a gele pes te garuvel paš o foros Šichem pro štar čati. ³⁵ Sar o Gaal geľa avri a ačhadā pes anglal e brana le foroskri, o Abimelech avľa avri peskre muršenca pal oda than, kaj pes garuvenas. ³⁶ A sar ole muršen o Gaal dikhľa, phendā le Zebuloske: „Dikh, varesave murša aven tele pal o verchi.“

O Zebul leske odphendā: „Oda nane murša, oda hin ča o ciňi pro verchi.“

³⁷ Ale o Gaal pale phendā: „Na, dikh, čačes aven tele pal o verchi varesave murša a aver čata avel pašal o dubos le vraščengro.“

³⁸ Palis o Zebul leske phendā: „Kaj hine tire bare lava? Či na phendāl: ‚Ko hin o Abimelech, hoj leske te služinas?‘ Kala murša hine ola, savendar asahas. Akana dža a mar tut lenca!“

³⁹ Avke o Gaal lidžalas le manušen andral o Šichem pro mariben pro Abimelech. ⁴⁰ Ale o

Gaal peskre muršenca chudňa anglal o Abimelech te denašel dži paš e brana le foroskri. A sar anglal leste denašenas, but murša sas murdarde. ⁴¹ O Abimelech ačhila andre Aruma a o Zebul čhida avri le Gaal the leskre phralen andral o Šichem.

⁴² Pro dujto džives pes o Abimelech došunda, hoj o murša andral o Šichem gele pro mali.

⁴³ Avke ila peskre muršen, rozdelinda len pro trin čati a bičhada len, hoj pes te garuven andro mali paš o Šichem. Sar dikhle, hoj o murša aven avri andral o foros, chučile pre lende a murdarde len. ⁴⁴ O Abimelech gela jekha čataha anglal ke brana le foroskri a zaila la. Duj čati gele pre ola, ko sas pro mali, a murdarde len. ⁴⁵ O mariben likerelas calo džives. O Abimelech the leskre murša domarde o foros, murdarde savore leskre manušen, čhide tele o foros a rozčhide upral leste o lon.

⁴⁶ Sar pes o manuša, so sas andre veža paš o Šichem, došunde, so pes ačhila, denašle pes te garuvel andre pevnost, so sas andro El-Beritoskro chamos. ⁴⁷ Le Abimelechoske phende, hoj pes ode zgele savore manuša andral e veža paš o Šichem. ⁴⁸ Avke gela peskre muršenca pro verchos Calmon. Ila o tover, čhingerda o konara pal o stromos, hazdna len a thoda peske len pro phiko. Olenge, ko sas leha, phenda: „Oda, so man dikhlan te kerel, sig keren the tumen.“ ⁴⁹ Avke oda kerde the leskre murša a gele pal o Abimelech. Thode o konara pašal e pevnost a podlabarde e pevnost pre lende. Avke mule savore manuša le Šichemoskra vežakre,

vaj 1 000 murša the džuvla.

Le Abimelechskro meriben

⁵⁰ Palis o Abimelech geľa ko foros Tebec, ačhađa peskre muršen pal dojekh sera a zaila les. ⁵¹ Maškar oda foros sas zoralı veža. Savore murša, džuvlja the savore manuša andral oda foros denašle andre. Phandle pes andre a gele upre pre strecha. ⁵² O Abimelech geľa pro mariben pre odi veža. Avľa paš lakro vudar, hoj e veža te podlabarel. ⁵³ Ale androda leske varesavi džuvli čhiđa pro šero o mlinoskro bar a pharadža leske o šero. ⁵⁴ Avke peske sig vičinda le terne muršes, savo leske hordinelas o zbraňe, a phenđa leske: „Le avri tiri šablá a murdar man, hoj pal ma te na phenen: ‚Murdarda les e džuvli.‘ “ Avke les oda murš predemađa a ov muľa. ⁵⁵ Sar o Izraeliti dikhle, hoj o Abimelech muľa, savore gele pale khere.

⁵⁶ Avke o Del visarda pale le Abimelechoske oda, so kerđa peskre daďeske, sar murdarda peskre eftavardeš (70) phralen. ⁵⁷ O Del visarda pale the le muršenge andral o Šichem vaš oda, so kerde. Kavke pre lende avľa o prekošiben, so phenđa o Jotam, o čhavo le Gideonoskro.

10

O Tolas the o Jair

¹ Pal o Abimelech avľa o Tolas, hoj te zachraňinel le Izraeliten. Ov sas andral o kmeňos Jisachar a dživelas andro foros Šamir pro brehi Efrajim. Leskro dad sas o Puah a leskro

o Dodo. ² Lidžalas o Izrael bišutrin (23) berš. Palis muľa a parunde les andro Šamir.

³ Pal leste avľa o Jair andral o Gilead a lidžalas o Izrael bišuduj (22) berš. ⁴ Sas les tranda (30) čhave a dojekh lendar džalas pre peskro somaris. Sas len tranda fori, so pes dži adadžives vičinen o gava le Jairoskre a hine andre phuv Gilead. ⁵ Sar o Jair muľa, parunde les andro foros Kamon.

O Jeftah

⁶ O Izraeliti pale kerenas bini anglo RAJ. Služinenas le Baalenge the le Aštartenge a the le aramejike, le amoņike, le sidoņike, le moabike the le filištiņike devleng. ⁷ Akor o RAJ cholisalila pro Izraeliti a diņa len le Filištincenge the le Amončanenge andro vasta. ⁸ On andre oda časos trapinenas le Izraeliten a na denas len smirom. Dešuocho (18) berš trapinenas savore Izraeliten pal o Jordan, andro Gilead, andre phuv le Amorejčanengri. ⁹ O Amončana pregele the o Jordan a gele pro mariben pro kmeņi Juda, Benjamin the Efrajim. Pro Izraeliti avľa baro pharipen.

¹⁰ Akor chudle pale te vičinel ko RAJ: „Kerđam binos anglal tu, bo omuklam tut, amare Devles, a služinahas le Baalenge!“

¹¹ O RAJ odphenda le Izraelitenge: „Či me tumen na zachraņindom le Egiptanendar, le Amorejčanendar, le Amončanendar, le Filišťincendar, ¹² le Sidončanendar, le Amalekendar the le Midijanendar, save tumen trapinenas? Sar pre ma vičinenas, cirdavas tumen

avri andral lengre vasta. ¹³ Ale tumen man pale omukenas a služinenas avre devlence, vašoda tumen imar na zachrañinava. ¹⁴ Džan a vičinen pre ola devla, saven tumenge kidñan avri! On tumen mi zachrañinen andral o pharipen!“

¹⁵ Ale o Izraeliti phende le RAJESKE: „Kerđam binos, ker amenca, sar tu kames, ale manganas tut, ča zachrañin amen adadžives!“ ¹⁶ Avke pestar odčhide le cudze devlen a služinenas le RAJESKE. O RAJ imar na birinelas te dikhel pro pharipen le Izraelitengro.

¹⁷ Sar pes o Amončana zgele a kerde peske taboris andro Gilead, hoj te džan pro mariben, avke the o Izraeliti pes zgele a kerde peske taboris paš e Micpa. ¹⁸ O manuša the o vodci andral o Gilead phende jekh avreske: „Oda, ko ešebno džala pro mariben pro Amončana, ela vodcas savore manušenge andral o Gilead.“

11

¹ O Jeftah andral o Gilead sas zoralo hrdinas. Leskro dad sas o Gilead a leskri daj sas lubñi. ² Le Gilead sas the peskra romñaha čhave. Sar imar dobarile kala čhave, tradle avri le Jeftah. Phende leske: „Tu naši chudes nič amare dadeskre barvalipnastar, bo sal čhavo avra džuvlatar.“ ³ O Jeftah denašla peskre phralendar a geľa te bešel andre phuv Tob. Ode pes paš leste pridine o nalače murša a phirenas jekhetane leha.

⁴ Andre oda časos, sar o Amončana džanas pro Izraeliti pro mariben, ⁵ o vodci andral o Gilead gele pal o Jeftah andre phuv Tob. ⁶ Phende

le Jeftoske: „Av amaro vodcas, hoj te džas pro mariben pro Amončana.“

⁷ Ale o Jeftah lenge phendā: „Na san oda tumen, save pre ma džanas a tradňan man avri andral o kher mire dadeskro? Soske aven akana ke ma, sar san andro pharipen?“

⁸ „Se vašoda akana avľam ke tu pale,“ odphende leske o vodci, „te džaha amenca pro mariben pro Amončana, aveha veliteľis savore manušenge andral o Gilead.“

⁹ O Jeftah lenge phendā: „Te man prilena pale, hoj man te marav le Amončanenca, a te o RAJ mange len dela andro vasta, avava čačes tumaro vodcas?“

¹⁰ „Mi el o RAJ maškar amende švedkos,“ phende leske o vodci, „amen tut das lav, hoj keraha savoro avke, sar phendal.“ ¹¹ Avke geľa o Jeftah le Gileadoskre vodcenca a o manuša peske lestar kerde vodcas the veliteľis. O Jeftah phendā anglo RAJ andro foros Micpa savoro, so imar phendā le vodcenge.

¹² Palis o Jeftah bičhaďa le muršen ko amoňiko kralis, hoj leske te phenen: „So tut hin pre mande, hoj avľal pro mariben andre miri phuv?“

¹³ O amoňiko kralis phendā le Jeftoskre muršenge: „Sar o Izraeliti avenas avri andral o Egipt, zaille miri phuv le paňestar Arnon dži o paňi Jabok the dži o Jordan. Akana de mange oda pale andro smirom!“

¹⁴ Avke o Jeftah pale bičhaďa le muršen ko amoňiko kralis ¹⁵ a diňa leske te phenel:

„Kavke phenel o Jeftah: O Izrael na iľa le Amončanenge aňi le Moabčanenge lengri

phuv. ¹⁶ Sar džanas o Izraeliti avri andral o Egipt prekal e pušta ko Lolo moros* a doavle andro Kadeš, ¹⁷ o Izraeliti bičhade ko edomiko kralis le muršen, hoj leske te phenen: ‚Kamlamas te predžal prekal tiri phuv.‘ Ale o edomiko kralis pal kada na kamla aňi te šunel. The ko moabiko kralis bičhade le muršen, ale aňi ov lenge oda na domukla. Vašoda o Izraeliti ačhile andro Kadeš.

¹⁸ Palis o Izraeliti džanas prekal e pušta a obgele e moabiko the edomiko phuv. Doavle pre vichodno sera la moabika phuvatar a kerde peske taboris pal o paňi Arnon. Ale na pregele odarik, bo ode chudelas e phuv Moab.

¹⁹ Palis o Izraeliti bičhade le muršen ko amorejiko kralis ko Sichon andro Češbon a mangle les: ‚Kamlamas te predžal prekal tiri phuv andre amari!‘ ²⁰ Ale o Sichon na pačalas oleske, hoj o Izraeliti kamen ča avke te predžal prekal leskri phuv. Vičinda ke peste savore peskre muršen, kerđa taboris andre Jahca a gela pro mariben pro Izraeliti.

²¹ Ale o RAJ, o Del le Izraeloskro, diňa le kralis Sichon leskre manušenca andro vasta le Izraelitenge. Avke o Izraeliti upral leste zviťazinde a zaile cali phuv le Amorejčanengri, save ode bešenas. ²² Zaile cali phuv le Amorejčanengri le paňestar Arnon dži ko paňi Jabok the la puštatar dži ko Jordan.

²³ O RAJ, o Del le Izraeloskro, tradňa avri le Amorejčanen andral e phuv a diňa la le

* **11:16** 11,16 E hebrejiko čhib: o Trstínakro moros

Izraelitenge a tu kames odi phuv te zalel?

²⁴ Oda, so tuke domukela te zalel tiro Del o Kemoš, oda zaleha. A oda, so amenge domukela te zalel o RAJ, amaro Del, oda zalaha.

²⁵ Či sal feder sar o moabiko kralis o Balak, o čhavo le Ciporoskro? Či pes vesekedinda le Izraeloha, abo geľa leha pro mariben? ²⁶ O Izraeliti bešen imar trin šel (300) berš andro foros Chešbon the andro Aroer, andre lengre gava the mek andre savore fori pal o soduj seri le pañestar Arnon. Soske lengre kala fori akorestar na iľan? ²⁷ Me tuke na kerdom nič nalačo, ale tu mange keres namištes, te aves pre ma pro mariben. O RAJ hin o sudcas. Ov adadžives mi sikavel maškar o Izraeliti the Amončana, kaskro hin o čačipen.“

²⁸ Ale o amoňiko kralis na kamľa aňi oda te šnel, so leske diňa te phenel.

O Jeftah lel vera

²⁹ Le RAJESKRO Duchos avľa pro Jeftah a ov pregela prekal o phuva Gilead the Menaše andre gileadiko Micpa. Odarik geľa pro mariben pro Amončana. ³⁰ O Jeftah iľa vera le RAJESKE: „Te mange čačes deha le Amončanen andro vasta ³¹ a te man lendar visarava pale andro smirom, akor dava le RAJESKE sar labardī obeta oles, ko avela ešebno angle mande andral o vudar mire khereskro.“

³² Palis o Jeftah geľa pro mariben pro Amončana a o RAJ leske len diňa andro vasta.

³³ Domarda biš (20) fori le Aroerostar dži paš o Minit the dži paš o Abel-Keramim. Igen but

le Amončanendar murdarda a avke zviťazinda upral lende.

Le Jeftoskri čhaj

³⁴ Sar o Jeftah avelas pale khere andre Micpa, leskri čhaj avla avri anglal leste le khelibnaha the bašavibnaha pre tamburina. Sas les ča jekh čhajori, na sas les nisave aver čhave. ³⁵ Soča la dikhla, čhingerda pre peste o plaštos a zvičinda: „Ó, čhajori miri, igen mange dukhadal o jilo! Andal man andre bari bibach! Ilom vera le RAJESKE a mušinav oda te dolikerel!“

³⁶ Oj leske phenda: „Dado miro, te ilal vera le RAJESKE, akor ker manca avke, sar phendal. Se o RAJ tuke diňa, hoj tut te pomstines tire neprijatelenge le Amončanenge.“ ³⁷ Palis mek phenda le dadeske: „Ker prekal ma kada: Muk man duj čhon, hoj te džav mire prijatelkenca pro verchi. Ode rovaha upral oda, hoj šoha na džava romeste.“

³⁸ „Dža,“ phenda lake a mukla la pro duj čhon. Avke oj gela peskre prijatelkenca pro verchi a ode rovelas upral oda, hoj šoha na džala romeste. ³⁹ Pal o duj čhon avla pale ko dad a ov odi vera dolikerda. Oj ačila pačivali.

Akorestar pes andro Izrael kerel oda, ⁴⁰ hoj o izraelika čhaja džan avri sako berš pro štar džives peske te leperel pre le Gileadoskri Jeftoskri čhaj.

12

O Efrajim pes marel le Jeftoha

¹ O murša andral o Efrajim pes zgele pro mariben. Pregele prekal o Jordan andro foros Cafon a phende le Jeftoske: „Soske gełal pro mariben pro Amončana a amen na vičindal, hoj te džas tuha? Vašoda labaraha tiro kher the tuha!“

² O Jeftah lenge phenda: „Me the mire manuša igen pes vesekedinahas le Amončanenca. Ale sar tumen mangavas, hoj mange te pomožinen, na zachrañndan man andral lengre vasta. ³ Ale sar dikhłom, hoj mange na kamen te pomožinel, gełom pro mariben pro Amončana, kajte mange džalas vaš o džživipen. O RAJ mange len diña andro vasta. Soske kamen adadžives te avel pre ma pro mariben?“

⁴ Pałis o Jeftah skidña savore manušen andral o Gilead a geła pro mariben pro Efrajim. O Gileadčana zvitazinde upral o Efrajimčana, bo dophenenas lenge: „Tumen, Gileadčanale, denašlan andral o Efrajim the andral o Menaše.“

⁵ O Gileadčana zaile o thana, khatar pes delas te predžal prekal o Jordan ko Efrajim. Te phenelas varesavo Efrajimcos, so denašelas: „Kamav te predžal pre aver sera,“ o Gileadčana lestar phučenjas: „Sal Efrajimcos?“ Te phendaahas: „Na som!“, ⁶ akor leske phenenas: „Phen Šibolet!“ Te ov phendaahas „Šibolet“, bo na džanelas te phenel mištes oda lav, akor les chudenas a murdarenas pre oda than, khatar pes delas te predžal prekal o Jordan. Akor mule le Efrajimčanendar 42 000 murša.

⁷ O Jeftah sas sudcas andro Izrael šov berš. Sar muła o Jeftah o Gileadčanos, parunde les andre

varessavo jekh foros andro Gilead.

O Ibcan, o Elon the o Abdon

⁸ Pal o Jeftah sas sudcas andro Izrael o Ibcan andral o foros Betlehem. ⁹ Sas les tranda (30) murša the tranda (30) čhaja. Peskre čhajen diňa romeste avra famelijake a peskre čhavenge anda tranda (30) čhajen andral aver famelija. O Ibcan sas sudcas andro Izrael ehta berš. ¹⁰ Sar o Ibcan muľa, parunde les andro Betlehem.

¹¹ Pal leste ačhiľa sudcas andro Izrael o Elon andral o kmeňos Zebulun. Lidžalas o Izrael deš berš. ¹² Sar o Elon muľa, parunde les andro Ajalon, andre phuv le Zebulunoskri.

¹³ Pal leste ačhiľa sudcas andro Izrael o Abdon, o čhavo le Hileloskro, andral o foros Piraton. ¹⁴ Sas les saranda (40) čhave the tranda (30) čhavengre čhave, save phirenas pro eftavardeš (70) somara. Ov lidžalas o Izrael ochto berš. ¹⁵ Sar muľa o Abdon, le Hileloskro čhavo, andral o Piraton, parunde les andro Piraton andre phuv Efrajim pro le Amalekengre brehi.

13

O Samson ulol

¹ O Izraeliti palis pale kerenas o bini anglo RAJ. Avke o RAJ len diňa andro vasta le Filištincenge pro saranda (40) berš.

² Sas jekh murš andral o foros Cora andral o kmeňos Dan, savo pes vičinelas Manoach. Leskri romňi našti ačhelas khabňi a na sas la čhave. ³ Le RAJESKRO aňjelos pes lake sikada a phenda: „Dikh, našti ačhehas khabňi a našti tuke ulile čhave, ale akana ačheha khabňi a

ela tut muršoro. ⁴ Vašoda de pozoris, hoj te na pijes mol aňi aver pijiben, a ma cha nič, so hin melalo. ⁵ Bo ačheha khabňi a ela tut muršoro. Leskre bala našti strihinen, bo ole dživesestar, kana ulola, ela dino le Devleske sar Nazarejcos. Ov chudela te zachraňinel o Izrael le Filištincendar.“

⁶ Avke oj geľa oda te phenel peskre romeske a phenda: „Avľa ke ma le Devleskro murš. Dičholas avri sar le RAJESKRO aňjelos, daravas pre leste te dikhel. Na phučlom lestar, khatar hino, a ov mange na phenda peskro nav. ⁷ Ale phenda mange, hoj ačhava khabňi a ela man muršoro. Phenda, hoj te na pijav mol aňi nisavo aver pijiben a te na chav nič, so hin melalo, bo o čavoro ela dino le Devleske sar Nazarejcos, kanastar ulola dži o meriben.“

⁸ Palis o Manoach pes modlinelas ko RAJ: „RAJEJA, mangav tut, hoj oda Devleskro murš, saves bičhadal, te avel pale ke amende. Mi phenel amenge so te kerel kale čhavoreha, so amenge ulola.“

⁹ O Del šunda avri le Manoach a o aňjelos le RAJESKRO avľa pale ke džuvli, sar bešelas pre maľa a lakro rom o Manoach na sas laha. ¹⁰ Avke oj denašelas oda te phenel peskre romeske. Phenda leske: „Oda murš, savo oda džives avľa ke ma, pes mange sikada pale!“

¹¹ O Manoach uštila, geľa peskra romňaha ke oda murš a phučľa: „Sal tu oda murš, savo vakerelas mira romňaha?“

„He, som,“ odphenda.

¹² O Manoach phučla: „Sar pes ačhela oda, so phendal, sar kampil le čhavoress te bararel avri a so mušinel te kerel?“

¹³ O aňjelos le RAJESKRO leske phendā: „Tiri romňi mušinel te kerel savoro, so lake phendom.

¹⁴ Te na pijel nič, so hin le viňičostar, te na pijel mol aňi nisavo aver pijiben a te na chal nič, so hin melalo. Mi dolikerel savoro, so lake phendom.“

¹⁵ O Manoach phendā le RAJESKRE aňjeloske: „Mangas tut, ačh kade, medik tuke na pripravinaha terňa kozica.“

¹⁶ Ale o aňjelos le RAJESKRO leske odphendā: „The te man kade zlikerdalas, na chalomas tire chabenestar. Ale te pripravineha labardi obeta, obetin la le RAJESKE.“

O Manoach na džanelas, hoj oda hin le RAJESKRO aňjelos, ¹⁷ vašoda lestar phučla: „Sar tut vičines? Sar pes ačhela oda, so phendal, kamlamas tuke te presikavel e pačiv.“

¹⁸ „Soske phučes pal miro nav? Na del pes te achaloł,“ odphendā leske o aňjelos le RAJESKRO.

¹⁹ Avke o Manoach ilā terňa kozica the e chabeneskri obeta a obetinda oda pre skala le RAJESKE. O RAJ kerđa anglo Manoach the leskri romňi vareso čudno: ²⁰ Sar e jag džalas andral o oltaris upre andro ňebos, o aňjelos le RAJESKRO geľa upre la jagaha. Sar oda dikhle o Manoach the leskri romňi, pele le mujeha pre phuv. ²¹ Le RAJESKRO aňjelos pes imar pale le Manoachoske the leskra romňake buter na sikada.

²² O Manoach phendā peskra romňake: „Amen čačes meraha, bo dikhlam le Devles.“

²³ Ale leskri romňi leske phenda: „Te amen o RAJ kamľahas te murdarel, na iľahas amendar e labardi the e chabeneskri obeta. Na sikadaľahas amenge kada savoro a aňi akana amenge ajso vareso na phendaľahas.“

²⁴ Sar ľake uliľa o ľhavoro, diňa leske nav Samson. O ľhavo barolas a o RAJ les poľehňinelas.

²⁵ A o Duchos le RAJESKRO chudelas andre leste te kerel akor, sar sas andro taboris Dan maľkar o foros Cora the Eľtaol.

14

Le Samsonokro bijav

¹ O Samson geľa tele andro foros Timna a ode pes zadikhľa andre jekh Filiľtinka. ² Sar pes visarelas khere, phenda peskre dadeske the la dake: „Andre Timna dikľlom jekha Filiľtinka. Len mange la romňake!“

³ O dad the e daj les prevakerenas: „Ĉi nane dľuvľi maľkar o ľhaja tire phralengre the maľkar amare manuľa? Soske tuke kames te lel romňa maľkar o naobrezimen Filiľtinci?“

Ale o Samson le dadeske phenda: „Kala mange le, bo oj mange hiňi pre dzeka!“ ⁴ O dad the e daj na dľanenas, hoj oda hin le RAJESTAR, savo kamľa te dľal pro Filiľtinci. Bo andre oda ľasos o Izrael sas tel e zor le Filiľtincengri.

⁵ Avke o Samson geľa le dadeha the la daha tele andre Timna. Sar avenas ko viňici andre Timna, jekhvareste pre lende ľuĈiľa terno ľevos, savo gravĈinelas. ⁶ Le RAJESKRO Duchos avľa pro Samson a ov peskre vastenca rozĈhingerďa le ľevos sar terňa kozica. Le dadeske the la dake

pal oda na phenda nič. ⁷ Palis geľa tele, vakerelas ola džuvľaha, savi sas leske pre dzeka.

⁸ Sar pal varesavo časos geľa pale te lel peske la romňake, odgeľa sikra le dromestar, hoj te dikhel le mule ľevos. A andro telos le ľevoskro sas but včeli the medos. ⁹ Iľa andre burňik sikra medos a le dromeħa lestar chalas. Avľa ko dad the ke daj a diňa the len ole medostar te chal, ale na phenda lenge, hoj o medos iľa avri andral o mulo ľevos.

¹⁰ Palis leskro dad geľa tele ke odi džuvľi a o Samson ode kerďa hoscina, avke sar kerenas furt o terne murša. ¹¹ Sar les dikhle o Filištinci, ile avri prekal leste tranda (30) terne muršen, hoj te ačhen leħa pro bijav.

¹² O Samson lenge phenda: „Phenava tumenge varesavi hadanka. Te mange pre oda džanena te odphenel tel o eħta džives, akor tumen dava tranda (30) gada the tranda (30) bijavutne gada. ¹³ Ale te mange na džanena pre oda te odphenel, akor tumen man mušinena te del tranda (30) gada the tranda (30) bijavutne gada.“

Avke leske phende: „Phen amenge oda. Kamas oda te šnel.“

¹⁴ A ov lenge phenda:
„Andral oda, so chal, avľa avri o chaben a andral oda, so hino zoralo, avľa avri o gulipen.“
A na džanenas pre oda te avel aňi pal o trin dživesa.

¹⁵ Pro šartu džives ispidenas pre romňi le Samsonoskri: „Prevaker tire romes, hoj amenge te phenel avri odi hadanka. Te na, labaraha tut the tire dadeskro kher. Vičindan amen kade, hoj amen te občoraren?“

¹⁶ Palis avla e romni le Samsonoskri rovibnaha paš o Samson a phenda leske: „Tu man našti avri aches a na kames man! Mire manušen diňal hadanka, ale mange la na phendal avri.“

O Samson lake phenda: „Se me oda aňi mire dadeske aňi mira dake na phedom a tuke oda mušnav te phenel avri?“ ¹⁷ Ale oj pre leste rovelas savore ehta dživesa la hoscinakre. Ajci pre leste ispidelas, hoj pro eftato džives lake oda phenda avri. A oj palis geľa te phenel avri odi hadanka peskre manušenge.

¹⁸ Pro eftato džives angloda, sar zagela o kham, lestar phučle o murša andral oda foros:

„So hin guleder sar o medos?

A so hin zoraleder sar o levos?“

O Samson lenge odphenda:

„Te na orindanas mira terňa gurunňoraha, na džanlanas miri hadanka!“

¹⁹ Akor avla o Duchos le RAJESKRO pro Samson, geľa tele andro foros Aškalon a murdarđa tranda (30) muršen. Čiđa pal lende tele o bijavutne gada a diňa len olenge, ko odi hadanka hadinde. Palis o Samson bara choľaha geľa pale andre le dadeskro kher. ²⁰ Leskra romňa dine leskre družbaske, savo sas leskro prijatelis.

15

O Samson pes pomstinel le Filištincenge

¹ Pal varesavo časos, sar pes skidelas upre e pšeňica, iľa o Samson terňa kozica a geľa te dikhel peskra romňa a phenda: „Kamav te džal andro kher paš miri romni.“

Ale lakro dad leske na domukla te džal andre² a phenda leske: „Gondolindom mange, hoj la imar našti avri aches, vašoda la diňom tire družbaske. Lakri terneder pheň hiňi šukareder sar oj. Le tuke la romňake vaš lake!“

³ Ale o Samson leske odphenda: „Te akana kerava vareso nalačo le Filištincenge, na avava vinnovato!“⁴ Avke odgela a chudňa trin šel (300) lišken. Paľis iľa o fakli a sphandla le lišken po duj le chvostenca, avke hoj maškar o chvosti priphandla e fakla.⁵ Labarda o fakli a le lišken mukla te džal andre pšenića le Filištincengri. Kavke labarda o snopi la pšenićakre the oda, so mek na sas košimen tele, jekhetane le viňicenca the le olivengre stromenca.

⁶ O Filištinci phućenas: „Ko oda kerđa?“

Phende lenge: „O Samson, le Timňanoskro džamutro, bo leskra romňa dine leskre družbaske.“

Avke o Filištinci avle a zlabarde la the lakre dades.⁷ O Samson lenge phenda: „Vaš oda, so tumen kerďan, na preačhava pre tumende te džal, medik man tumenge na pomstina!“

⁸ Marelas le Filištincen igen dzivones a but lendar murdarda. Paľis gela tele te bešel andre chev andre skala Etam.

⁹ O Filištinci avle upre, rozthode peske o taboris andre Judsko a pripravinde pes pro mariben pro foros Lechi.¹⁰ O murša andral e Judsko lendar phuće: „Soske avlan pre amende pro mariben?“

On lenge odphende: „Avlam te chudel le Samson a te kerel leske oda, so ov kerđa amenge.“

11 Akor trin ezera (3 000) murša andral e Judsko avle tele paš e skala Etam a phende le Samsonoske: „Či tu na džanes, hoj amen sam tel e zor le Filištincengri? So tu amenge kerdal?“

Odphenda lenge: „Avke sar on kerde mange, me kerdom lenge.“

12 Phende leske: „Avlam tut te chudel a te del andro vasta le Filištincengre.“

O Samson lenge phenda: „Len vera, hoj na chučena pre ma tumen korkore!“

13 „Na chučaha pre tu,“ phende leske, „ča tut sphandaha a daha tut lenge andro vasta. Čačes amen tut na kamas te murdarel.“ Avke les phandle duje neve lanenca a ligende les avri andral e skala.

14 Sar avla ko than Lechi, o Filištinci viskinnenas a denašenas anglal leste. A pro Samson jekhwareste avla o Duchos le RAJESKRO a o lani pre leskre vasta ačhile sar zlabarde thava a pele tele leskre vastendar. 15 Palis arakhla e kokaluŋi sanko le mule somariskri, ila la andro vast a murdarda laha ezeros (1 000) muršen.

16 Palis o Samson phenda:
 „La somariskra sankaha
 len čidom pro but kopi,
 la somariskra sankaha
 murdardom ezeros muršen.“

17 Sar dovakerda, odčhida andral o vast e kokaluŋi sanko. Vašoda pes oda than vičinel Ramat-Lechi*.

18 O Samson sas igen smedno a vičinelas ko RAJ: „Tu diňal tire služobňikoske kada baro

* 15:17 15,17 Oda hin: o kokaluno sankakro brehos.

viťazstvo, ale akana muřinav te merel le sme-dostar a te perel andro vasta ole naobrezimen murřengre?“ ¹⁹ Akor o Del phundrađa chev andro Lechi a demađa avri o paňi. Sar o Samson piľa, prekerđa pes a avľa ke peste. Vařoda le paňeske, so hin dži adadžives andro Lechi, diňa nav En-Hakore†.

²⁰ O Samson lidźalas le Izraeliten biř (20) berř akor, sar o Filiřtinci vladňinenas upral o Izraeliti.

16

O Samson denařel le Filiřtincendar

¹ Sar avľa jekhvar o Samson andro foros Gaza a dikhľa ode jekha lubňa, geľa ke late a pařliľa laha. ² Soča o manuša andral e Gaza řunde, hoj o Samson avľa ode, gele takoj pař e brana le foroskri a cali rat ode cichones pre leste užarenas, medik na vidňisalila. Phende: „Pre tosaraste les murdaraha.“

³ O Samson sovelas dži jepař rat. Pal jepař rat uřtilla, chudňa e brana le foroskri, cirdňa la avri le čopenca the la zavoraha a thođa peske la pro dumo a ligenda la dži upre pro verchos anglo Hebron.

O Samson the e Delila

⁴ Paloda geľa tele andre dolina Sorek a ode pes zakamľa andre džuvli, savi pes vićinelas Delila. ⁵ A avle ke late o filiřtiniķa vodci a phende lake: „Chude les avri a dodžan tut, khatar les hin ajsi bari zor a sar les řaj thovas tele, hoj les te sphandas a te ovladňinas. Palis tut sako amendar dela 1 100 rupune minci.“

† 15:19 15,19 Oda hin: o prameňis le vićibnaskro.

⁶ Akor e Delila phendā le Samsonoske: „Phen mange, khatar tut hin ajsi zor? Soha tut kampil te phandel, hoj te prelen upral tute e zor?“

⁷ O Samson lake phendā: „Te man phandena le ehta neve lukoskre špargenca, so mek na šučile avri, našavava e zor a avava ajso sar dojekh aver manuš.“

⁸ O filištīnika kraļa lake ande ehta neve, šviža lukoskre špargi a oj les lenca sphandļa. ⁹ Vajkeci murša pes garude andre lakro kher. A oj zvičinda: „Samson, o Filištīnci pre tu aven!“ Ov androda rozčhinda o špargi avke, sar e jag rozčhinel o thav. A na dodžanle pes, khatar les hin zor.

¹⁰ Akor e Delila phendā le Samsonoske: „Tu manca thodaļ avri a klamindaļ mange. Akana mange phen avri, sar tut šaj te sphandel!“

¹¹ Phendā lake: „Te man sphandena neve lannenca, savenca pes mek nič na kerelas, našavava e zor a avava ajso sar dojekh aver manuš.“

¹² Avke e Delila iļa neve lani a sphandļa les lenca. O murša užarenas garude andro kher a oj zvičinda: „Samson, o Filištīnci pre tu aven!“ Ale ov rozčhingerdā o lani pal o vasta sar thava.

¹³ E Delila phendā le Samsonoske: „Dži akana manca thovehas avri a klaminehas mange. Phen mange avri, sar tut šaj sphandav?“

„Te ehta varkoča mire balendar prichudeha prekal o špargi andro strojos, pre savo pes keren o pochtana, a zachudeha len le kaštune kolikoha, akor našavava e zor a avava ajso sar dojekh aver manuš,“ phendā lake.

¹⁴ Sar o Samson zasuča, kerda leske efa varkoča andro tkačko strojos a zachudna len le kolikoha. Palis zvičinda pre leste: „Samson, o Filištinci pre tu aven!“ Ov pes prekerda andral o soviben a cirdna avri o kolikos the o strojos le špargenca.

¹⁵ E Delila leske phenda: „Sar tu šaj phenes, hoj man kames, te tiro jilo nane phundrado prekal ma? Imar trival manca thoda avri a na phenda mange avri, khatar hin tiri bari zor!“

¹⁶ Sar pre leste kale lavenca ispidelas džives pre dživeseste, ov olestar sas pro meriben strapimen.

¹⁷ Akor o Samson lake phenda avri o čačipen: „Mire balendar pes mek e britva na chudna, bo mek sigeder, sar ulilom, somas dino prekal o Del sar Nazarejcos. Ale te man vareko strihindahas, e zor mandar gelahas het a ulomas ajso sar dojekh aver manuš.“

¹⁸ E Delila dikhla, hoj akana lake phundrača calo jilo a diha le filištiņike vodcenge te džanel: „Aven akana, bo imar mange phenda avri savoro.“ O filištiņika vodci avle a ande peha the o rup. ¹⁹ Oj les zasovlarča pre peskre čanga a palis vičinda jekhe muršes, savo leske strihinda o efa varkoča pal o šero. Avke o Samson slabisalila a e zor les omukla. ²⁰ Akor zvičinda: „Samson, o Filištinci džan pre tu!“ Sar pes prekerda, phenda peske: „Avke sar furt, the akana len pal ma razinava tele.“ Ale ov na džanelas, hoj o RAJ lestar odgela. ²¹ O Filištinci les chudle, ile leske avri o jakha a ligende les andre Gaza. Ode les phandle le bronzune kliginenca a andre

bertena mušinelas te erñinel o zrnos. ²² Ale o bala, so leske strihinde, leske chudle pale te barol.

Le Samsonoskro meriben

²³ O filištinihika vodci pes zgele, hoj te anen bari obeta peskre devleske le Dagonoske a kerde bari hoscina. Phenenas:

„Amaro del amenge diña

amare ñeprijateľis le Samson andro vasta.“

²⁴ Sar o manuša dikhle le Samson, lašarenas peskre devles a phenenas:

„Amaro del amenge diña

andro vasta amare ñeprijateľis,
savo zničinda amari phuv

a murdarda amare manušen.“

²⁵ Sar igen radisalonas zvičinde: „Anen le Samson, hoj amen te zabavinel.“ Avke ande le Samson andral e bertena a ov len mušinelas te zabavinel.

Sar les ačhade maškar o slupi, ²⁶ o Samson phenda le terne muršeske, savo les chudelas le vastestar: „Domuk mange, hoj man te chudav le slupendar, pre save ačhel o kher, a te mukav man pre lende.“ ²⁷ Andro kher sas pherdo murša the džuvlija a sas ode savore filištinihika vodci. Pre strecha sas ajse 3 000 murša the džuvlija, save dikhenas pro Samson, sar len zabavinel.

²⁸ Akor o Samson vičinelas ko RAJ a mangelas les: „Ó, Nekbareder RAJEJA, leper tuke pre ma! Mangav tut, ó, Devla, de man mek jekhvar ajsi zor, sar man sas, hoj man akana te pomstínav le Filištincenge vaš soduj mire jakha.“ ²⁹ Androda o Samson zoraless chudña soduj maškarune slupi,

pre save ačhelas o kher, jekh le čače vasteha a dujto slupos le balogne a oprinda pes pre lende. ³⁰ Phenda: „Mi merav jekhetane le Filištincenca!“ Čaľa zoraha ispidňa o slupi a o kher peľa pro vodci the pre savore manuša, so sas andre. Paš peskro meriben murdarda buter dženen, sar murdarda andre calo peskro dživipen.

³¹ Leskre phrala savora dadeskra famelijaha gele tele, ile leskro telos pale khere a parunde les andro hrobos leskro dadeskro Manoachoskro, maškar e Cora the o Eštaol. O Samson lidžalas o Izrael biš (20) berš.

17

O Micha peske kerel devlores

¹ Pro brehi Efrajim dživelas jekh murš, savo pes vičinelas Micha. ² Ov phenda peskra dake: „Ola ezeros the šel (1 100) rupune, so tuke čorde a vaš save tut šundom te košel, hine mande, bo me len tuke ilom.“

E daj leske odphenda: „Čhavo miro, o RAJ tut mi požehñinel!“

³ Ov palis anda pale la dake ola ezeros the šel (1 100) rupune a oj leske phenda: „Kala rupune odthovav prekal o RAJ, hoj pes lendar te kerel mire čhaske avričingerdi modla the rupuñi modla. A kavke tuke dava pale kala rupune.“ ⁴ Avke ov diňa pale o rupune peskra dake. Androda iľa leskri daj duj šel (200) rupune a diňa len le zlatņikoske. Ov lendar kerda avričingerdi modla the rupuñi modla, so palis sas andro kher le Michaskro.

⁵ O Micha kerda andre peskro kher sveto than. Kerda peske efodos the kherutne devloren a ačhada jekhe peskre čhavendar vaš o rašaj.

⁶ Andre oda časos andro Izrael na sas kralis. Sako kerelas oda, so gondolinelas, hoj hino lačo.

⁷ Sas jekh terno čhavo andral o judsko Betlehem, andral o kmeños Juda, savo sas Levitas a bešelas ode sar cudzincos. ⁸ Oda murš geła het andral o Betlehem, hoj te rodel aver than, kaj te bešel. Le dromeha avla ko brehi Efrajim ko kher le Michaskro.

⁹ O Micha lestar phučla: „Khatar aves?“

Ov odphenda: „Me som Levitas andral o judsko Betlehem a rodav varesavo than, kaj ačhava te bešel.“ ¹⁰ O Micha leske phenda: „Ačh ke mande a av mange dad the rašaj. Sako berš tut dava deš rupune, chaben the gada.“ O terno Levitas priačila pre oda. ¹¹ Ov bešelas ode a ačila le Michaske sar leskro čhavo. ¹² O Micha les ačhada rašaske a ov ačila te dživel andre leskro kher. ¹³ O Micha peske phenda: „Akana čačes džanav, hoj o RAJ ela ke ma lačo, bo o Levitas mange ačila rašaske.“

18

O kmeños Dan len le Michaskre rašas the o modli

¹ Andre oda časos mek le Izraeliten na sas kralis. Akor o kmeños Dan rodenas prekal peste dedično phuv, kaj te bešen. Bo dži akor mek na chudle maškar o izraelika kmeňi phuv vaš o dedictvos. ² Avke o kmeños Dan bičhade peskre

fajtendar pandž zorale muršen andral o fori Cora the Eštaol, hoj te predikhen e phuv. Phende lenge: „Džan te predikhel odi phuv.“

Sar avle pro brehi Efrajim dži ko kher le Michaskro, ačhile ode te presovel. ³ Sar sas paš o kher le Michaskro, sprindžarde pal o vakeriben, hoj o terno Levitas na sas odarik. Gele ke leste a phučle: „Ko tut kade anda? So kade keres? So ade rodes?“

⁴ Ov lenge odphenda: „Kavke pes manca o Micha dovakerda, hoj leske te služinav sar rašaj.“

⁵ Palis leske phende: „Phuč akor le Devlestar, hoj pes te dodžanas, či amaro drom ela bach-talo.“

⁶ „Džan andro smirom!“ phenda lenge o rašaj. „O RAJ imar džal anglal tumende pro drom, pal savo džan.“

⁷ Avke ola pandž murša džanas dureder a dogele andro Lajiš. Dikhle, hoj o manuša ode dživen andro smirom the bi e dar avke sar o Sidončana. Ņiko ode na sas andro trapišagos aňi andro čoripen, bešen dur le Sidončanendar a na sas len nič avre manušenca.

⁸ Sar pes visarde pale andre Cora the o Eštaol, lengre phrala lendar phučle: „So ode dikhlan?“

⁹ „Aven džas pre lende!“ odphende. „Dikhlan, hoj odi phuv hiňi igen lači. Pre soste mek užaren? Ma zlikeren tumen, aven džas la te zalel! ¹⁰ Sar ode džana, arakhena ode manušen, save dživen andro smirom the bi e dar. E phuv hiňi igen bari a o Del tumenge la dela andro vasta. Pre odi phuv hin savoro, so le manušeske kampil.“

¹¹ Avke šov šel (600) murša andral o kmeños Dan gele pro mariben le zbrañenca andral e Cora the andral o Eštaol. ¹² Sar džanas upre, kerde peske taboris paš o Kirjat-Jearim andre Judsko. Vašoda oda than, so hino pro zapados le Kirjat-Jearimostar, pes dži adadžives vičinel Taboris le kmeñoskro Dan. ¹³ Palis odarik džanas dureder prekal o brehi le Efrajim Moskro a doavle ko kher le Michaskro.

¹⁴ Akor prevakerde ola pandž murša, save gele te predikhel e phuv paš o Lajiš. Phende peskre phralenge: „Džanen tumen olestar, hoj andre kala khera hin o efodos the o kherutne devlora, e avričhingerdī modla the e rupuñi modla? Akana gondolinen pal oda, so kerena.“ ¹⁵ Avke avle andro kher le Michaskro, kaj bešelas o terno Levitas, a pozdravinde les. ¹⁶ Androda šov šel (600) murša andral o kmeños Dan pripravimen pro mariben, ačhenas angle brana. ¹⁷ Ola pandž murša, save sas te predikhel e phuv, gele andro kher a ile e avričhingerdī modla, o efodos, le kherutne devloren the e rupuñi modla. O rašaj ačhelas angle brana le šov šel (600) vizbrojimen muršenca.

¹⁸ Sar o murša gele andre le Michaskro kher a ile odarik e avričhingerdī modla, o efodos, le kherutne devloren the e rupuñi modla, o rašaj lendar phučla: „S'oda tumen keren?“

¹⁹ Odphende leske: „Čhit, phand andre o muj! Av amenca! Av tu amenge dad the rašaj. So hin prekal tu feder? Te el rašaj andro kher jekhe muršeskro, abo te el rašaj prekal jekh calo kmeños le Izraeloskro?“

²⁰ Le rašaske oda sas pre dzeka. Ila o efodos, kherutne devloren the e avričhingerdi modla a gela jekhetane lenca. ²¹ Visarde pes a džanas dureder. Mukle te džal anglal le romñijen the le čhaven le barvalipnaha the le stadenca.

²² Sar imar sas dur le Michaskre kherestar, sas zvičimen o murša, save bešenasa paš o Micha, a dochudle le muršen andral o kmeňos Dan. ²³ Sar pre lende vičinenas, o murša andral o kmeňos Dan pes visarde a phučle le Michastar: „So tute hin, hoj tuke vičindaľ tire muršen?“

²⁴ O Micha lenge phenda: „Ilan mire devlen, so mange kerdom, the mire rašasa a gelaň het. A mange so ačhila? A mek mandar phučen: ‚So tute hin?‘ “

²⁵ O murša andral o kmeňos Dan leske phende: „Na kamas tut imar buter te šunel, bo varesave murša pes šaj choľaren a chučena pre tumende. Tu kames, hoj tut te murdaren the caľa tira famelija?“ ²⁶ Avke o murša andral o kmeňos Dan džanas peskre dromeħa. Sar dikħla o Micha, hoj hine zoraleder sar ov, visarda pes pale khere.

²⁷ Ale on ile peħa oda, so peske o Micha kerďa, the leskre rašasa a džanas pro mariben pro foros Lajiš, pro smiromoskre manuša, save pal ňisoste na džanenas. O murša andral o kmeňos Dan len murdarde avri a oda foros podlabarde. ²⁸ Ćiko len na avľa te zachraňinel, Ćo oda foros sas dur le Sidonostar a na sas len ňič avre manušenca. Oda foros sas pašes andre dolina Bet-Reħob.

Palis o murša andral o kmeňos Dan oda foros pale budinde avri a bešenasa ode. ²⁹ Le foroske dine nav Dan, pal peskro prapapus Dan, savo sas o čhavo le Izraeloskro. Angľoda pes oda foros

vičinelas Lajiš. ³⁰ O murša andral o kmeños Dan peske ode ačhade odi avričhingerdi modla. O Jonatan the leskre čhave sas rašaja andro kmeños Dan, medik odarik le manušen na zaile. O Jonatan sas o čhavo le Geršomoskro, saveske sas o dad o Mojžiš. ³¹ Líkerenas ode e modla, so kerđa o Micha, medik ačhelas le Devleskro Stanos andro Šilo.

19

O Levitas the leskri romňi-služobňička

¹ Andre jekh časos, sar andro Izrael na sas kralis, jekh Levitas dživelas pro durale brehi andro Efrajim. Iľa peske andral o judsko Betlehem mek jekha romňa-služobňička. ² Ale oj les jekhvar omukľa, bo chalas pre leste choľi, a geľa pale ke peskro dad andro judsko Betlehem. Zlíkerđa pes ode ajse štar čhon. ³ Palis lakro rom geľa pal late, hoj la te prevakerel a te anel la pale khere. Iľa peha le sluhas the duje somaren. Sar les oj ligenda andro kher peskre dadeskro a sar les dikhľa lakro dad, priiľa les radišagoha. ⁴ O sastro les zlíkerelas, hoj te ačhel ode trin džives. Avke ačhile te presovel a chanas the pijenas.

⁵ Pro štarto džives o Levitas ušťaľa, sar vidňisalíľa, hoj imar te džal khere, ale lakro dad les prevakerelas: „Ma džan ňikhaj, ešeb chan vareso, hoj tumen te zoralaren, a palis šaj džan.“

⁶ Avke ačhile ode a jekhetane peske bešenas a chanas the pijenas. O dad ola džuvľakro leske phenda: „Mangav tut, ačh kade prekal e rat, zabavin tut a šun tut mištes!“ ⁷ Palis, sar ušťaľa, hoj te džal het, o sastro les igen mangelas, hoj

mek te ačhel, a ov ačila. ⁸ Pro pandžto džives sig tosara kamelas imar te džal pro drom. No leskro sastro pale pre leste ispidelas a phendā: „Ešeb tut zoraľar, ačhen kade, medik na ela o dilos!“ Avke ačhile a chale o dilos jekhetane.

⁹ Sar o Levitas paľis ušćila, hoj te džal pro drom peskra romňaha-služobňičkaha, leskro sastro les pale prevakerelas: „Dikh, maj imar zaračol. Presoven kade a radisaľon! Tajsa sig tosara ušćena a džana pro drom andre peskro stanos.“

¹⁰ Ale o Levitas imar na kamelas te presovel ode a avke thoďa o sedli pre peskre duj somara a geľa peskra romňaha-služobňičkaha the le sluhaha pro drom. Avľa anglo Jebus, so hin adadžives Jeruzalem.

¹¹ Sar sas paš o Jebus a sas imar igen nasig, o sluhas phendā leske: „Av, mangav tut, džas andre kada jebusejiko foros a ačas ode te presovel.“

¹² Ale leskro raj leske phendā: „Na džaha andre kada foros maškar o manuša, save nane Izraeliti, ale džaha dži andre Gibea.“

¹³ Phendā le sluhaske: „Av džas dži andre Gibea abo dži andre Rama a presovaha andre jekh ole forendar.“ ¹⁴ Avke geľe dureder, a sar imar sas paš e Gibea andre phuv le Benjam-inčanengri, o kham imar zadžalas. ¹⁵ Zaačhile andre Gibea, hoj ode te presoven. Sar ode o Levitas avľa, ačila maškar o foros, bo ňiko len na iľa ke peste te presovel.

¹⁶ Odi rat avelas jekh phuro murš andral e bući pal e maľa, so sas andral o brehi le Efrajimoskre, a bešelas andre Gibea maškar o Benjaminčana.

17 Sar pes obdikhľa, dikhľa ode pro pľacos ole muršes. O phuro murš lestar phučľa: „Kaj džas? Khatar aves?“

18 Ov odphenda: „Amen avas andral o judsko Betlehem a džas pale khere ko palune brehi andro Efrajim. Džavas andro Betlehem a akana džav khere, ale ňiko man na iľa andre peskro kher. 19 Hin man phusa the chaben prekal amare somara a maro the mol prekal amende. Hin man savoro, so mange kempel.“

20 O phuro murš phenda: „Smirom tuke. Domuk mange, hoj tut te dav savoro, so tuke kempel. Ča ma ačh kade avri prekal e rat pro pľacos.“ 21 Avke les ligenda andre peskro kher a diňa chaben prekal leskre somara. Thode (omorde) peske o pindre, chanas the pijenas.

22 Sar lenge imar sas mištes, jekhvareste varesave nalače murša andral oda foros pes rozačhade pašal calo kher, chudle te durkinel pro vudar a vičinenas pro phuro: „An avri ole muršes, savo avľa andre tiro kher. Kamas leha te pašol!“

23 Androda o phuro murš avľa avri a dovakerelas lenge: „Na, phralale mire! Ma keren nič nalačo kale muršeske, savo avľa andre miro kher. Ma keren kajso džungipen! 24 Dikhen, kade hiňi miri čhaj, savi hiňi pačivali, the kale muršeskri romňi-služobňička. Anava tumenge len akana avri. Šaj lenca pašlon a keren lenca, so ča kamen, ale kale muršeha ma keren kajso džungipen!“ 25 Ale ola murša les na kamenas aňi te šunel. Avke o Levitas iľa peskra romňaslužobňička a ligenda la ke lende avri. On

laha cali rat pašlŭvkerenas a ke tosaraste la premukle.

²⁶ Palis odi džuvli avla pale ke oda kher, kaj ačila lakro rom. Peľa anglal paš o vudar a pašlolas ode, medik na vidňisalila. ²⁷ Lakro rom uštıla tosara a sar phundrađa o vudar, hoj te džal het, dikhla peskra romňa-služobňička, sar pašlol le vastenca pro prahos. ²⁸ Phenda lake: „Ušti, džas!“ Ale na odphenda leske. Avke la thođa pro somaris a džalas khere.

²⁹ Sar avla khere, ila e čhuri, chudňa peskra romňa-služobňička, rozčingerđa lakro telos pro dešuduj (12) kotora a rozbičhađa len pal calo Izrael. ³⁰ Dojekh, ko ada dikhla, phenda: „Nič ajso pes mek na ačila, aňi ņiko na dikhla akorestar, so o Izraeliti gele avri andral o Egipt, dži adadžives! Gondolinen pal ada! So kempel te kerel?“

20

O Izraeliti potrestinen le Benjaminčanen

¹ Palis pes savore Izraeliti le Danostar dži e Beer-Šeba the o manuša andral o Gilead zgele sar jekh murš anglo RAJ andre Micpa. ² Zgele pes savore manuša le Devleskre – o vodci andral savore izraelika kmeňi. Sas ode 400 000 murša le šablénca. ³ A o Benjaminčana pes došunde pal oda, hoj o Izraeliti gele upre andre Micpa.

Akor o Izraeliti phučenas: „Phenen amenge, sar pes ačila kada nalačhipen?“

⁴ Pre ada o Levitas, o rom ola murdarda džuvlakro, odphenda: „Peskra romňaha-služobničkaha avlóm te presovel andre benjamiňiko foros Gibeá. ⁵ Ale o Gibejčana avle pre mande rači a rozačhade pes pašal oda kher, andre savo somas, bo man kamle te murdarel. No palis ile mira romňa-služobnička a našilu laha pašlonas a oj muła. ⁶ Avke la ilóm a rozchindóm la pro kotora, so rozbičhadóm pal calo Izrael, bo kerde baro nalačhipen the džungipen andro Izrael. ⁷ Akana, tumen savore manuša le Izraeloskre, gondolinen pal oda a phenen, so kerena!“

⁸ Savore manuša uštíle upre sar jekh murš a phende: „Ňiko amendar na džala andre peskro stanos, Ňiko na džala pale khere. ⁹ Kada hin oda, so lenca keraha: Prekal o losos pes dodžanaha, sar pre lende džaha. ¹⁰ Andral dojekh izraeliko kmeňos kidaha avri deše muršen le šelendar, šel le ezerendar a ezeros le deše ezerendar, hoj pes te starinen pal o chaben le manušenge, save pes avle te pomstínel le Benjaminčanenge andral e Geba vaš oda džungipen, so kerde andro Izrael.“

¹¹ Palis pes savore Izraeliti zgele sar jekh murš paš o foros. ¹² O kmeňi andral o Izrael bičhade le muršen pal cali benjamiňiko phuv te phenel: „S'oda za džungipen pes kerda maškar tumende?! ¹³ Akana amenge den avri le nalače muršen andral e Gibeá, save oda kerde. Murdaraha len a kavke odlaha oda nalačhipen andral o Izrael.“

Ale o Benjaminčana na kamle te šunel oda, so lenge phende lengre phrala, o Izraeliti, ¹⁴ a zgele

pes andral savore peskre fori andre Gibeana pro mariben pro Izraeliti. ¹⁵ Savore Benjaminčana, so pes ode zgele, sas 26 000 murša le šablēna. A paš oda mek efa šel (700) avrikidle murša, save bešenasa andre Gibeana. ¹⁶ Maškar ola savoredžene sas efa šel (700) avrikidle murša, save sas balogara, a dojekh džanelasa igen mištes te čhivkerel o bara andral o prakos.

¹⁷ Le Izrael sas 400 000 murša le šablēna, savore sas avrisikade pro mariben.

¹⁸ O Izraeliti gele andro Betel te phučel le Devlestar: „Ko amendar džala ešebno pro mariben pro Benjaminčana?“

O RAJ lenge odphēda: „Ešebno džala o Juda.“

¹⁹ Avke tosara o Izraeliti uštīle a kerde peske taborisa paš e Gibeana. ²⁰ Sar o Izraeliti gele pro mariben pro Benjaminčana, rozačhade pes pre lende paš e Gibeana. ²¹ Ale o Benjaminčana avle avri andral o foros a andre oda džives murdarde 22 000 Izraeliten. ²²⁻²³ Avke o Izraeliti gele andro Betel a džī rači rovenasa anglo RAJ. Palīsa phučle le RAJESTAR: „Kames, hoj te džasa pale pro mariben pre amare phrala pro Benjaminčana?“

O RAJ lenge phēda: „Džana, maren tumen lenca!“

Avke o Izraeliti chudle pale zor a pale pes rozačhade pro mariben pre oda than, kaj pes rozačhade ešebno džives.

²⁴ Avke o Izraeliti gele pro dujto džives pro mariben pro Benjaminčana, ²⁵ ale o Benjaminčana pes pale ačhade le Izraelitenge a murdarde lendar mek avre 18 000 muršen, so pes džanenas te marel la šablaha.

²⁶ Palis savore Izraeliti gele upre andro Betel a ode rovenas a bešenas anglo RAJ. Calo džives džiči rači poscinenas a anenas le RAJESKE o labarde the o smiromoskre obeti. ²⁷ Palis o Izraeliti phučenas le RAJESTAR so te kerel. Andre oda časos sas ode le Devleskra zmluvakri archa, ²⁸ paš savi o Pinchas kerelas e rašajiko služba. Leskro dad sas o Eleazar, o čhavo le Aronoskro. O Izraeliti phučle: „Kames, hoj mek pes te maras amare phralenca le Benjaminčanenca, abo kames, hoj imar te preačas?“

O RAJ odphenda: „Džan tumen te marel, bo tajsja tumenge len dava andro vasta.“

²⁹ Avke o Izraeliti rozačhade muršen, save pes garude pašal e Gibea. ³⁰ Pro trito džives gele pro mariben pro Benjaminčana a avke sar angloda pes rozačhade pro mariben pre Gibea.

³¹ O Benjaminčana gele pre lende a o Izraeliti chudle te denašel, hoj len te dochuden dur le forostar. A avke sar angloda, the akana chudle te murdarel le Izraeliten. Murdarde lendar vaj tranda (30) muršen pre mała the pro droma, so džan jekh andro Betel the dujto andre Gibea.

³² O Benjaminčana peske phende: „The akana zvířazinaha avke sar angloda.“

Ale o Izraeliti pes dovakerde: „Denašas lendar, hoj len te dochudas dur le forostar!“

³³ Sar savore Izraeliti omukle peskre thana a pale pes rozačhade paš o Baal-Tamar, okla Izraeliti, so sas garude, chučile avri a džanas pro mariben pro zapados la Gebatar. ³⁴ Pro foros Gibea avle 10 000 murša, so sas avriki-dle andral calo Izrael. O mariben sas ajsa

baro, hoj o Benjaminčana aňi na džanle, sar pašes hin lengri skaza. ³⁵ Avke o RAJ diňa le Izraelitenge te zvitazinel upral o Benjaminčana a oda džives murdarde 25 100 Benjaminčanen, so pes džanenas te marel la šablaha. ³⁶ Akor o Benjaminčana dikhle, hoj hine domarde.

O Izraeliti pes scirdenas palal anglo Benjaminčana, bo pes mukenas pre ola murša, so sas garude paš e Gibeaa. ³⁷ Akor ola garude murša chučile avri pro mariben pre Gibeaa a le šablēnca murdarde savoren, so sas andro foros. ³⁸ O Izraeliti pes ole muršenca dovakerde, hoj o thuv andral o foros lenge ela pro znaņenje, ³⁹ hoj pes te chuden pale te marel.

Mek angloda o Benjaminčana murdarde lendar ajse tranda (30) muršen a phende peske: „Murdaras len avke sar angloda.“ ⁴⁰ A akor chudňa andral o foros te džal upre o thuv. Sar pes o Benjaminčana obdikhle palal, dikhle, hoj andral calo foros džalas o thuv dži o ņebos. ⁴¹ Avke pes o Izraeliti chudle pale te marel. O Benjaminčana predarandile, bo dikhle, hoj pašes hin lengri skaza. ⁴² Vašoda pes visarde a denašenas le Izraelitendar pre pušta, ale le maribnastar na denaše, bo okla murša avle avri andral o foros a murdarde len. ⁴³ Džanas pre lende pal dojekh sera a na preačhenas pal lende te džal dži pro vichodos la Gibear. ⁴⁴ Avke mule 18 000 zorale murša andral o kmeňos Benjamin. ⁴⁵ Sar pes okla Benjaminčana visarde a denašenas pre pušta paš e skala Rimon, o Izraeliti lendar murdarde 5 000 muršen pašal o drom. Džanas pal lende dži ko Gidom a

murdarde mek 2 000 muršen.

⁴⁶ Oda džives murdarde 25 000 Benjaminčanen, save pes džanenas mištes te marel le šablenca a sas zorale murša. ⁴⁷ Ale 600 murša pes visarde a denašle pre pušta pre skala Rimon. Ode ačhile štar čhon. ⁴⁸ O Izraeliti pes pale visarde andre benjamiňiko phuv a murdarde ode savore muršen, džuvlijen, čhaven the džviren. A savore fori, prekal save predžanas, podlabarde.

21

O romňija prekal o Benjaminčana

¹ O Izraeliti angloda ile vera andre Micpa: „Ňiko amendar na dela peskra čha romňake le Benjaminčanenge.“ ² O manuša avle andro Betel a ode bešenaz a zorales rovenaz anglo Del dži rači. ³ Hikinenaz: „Ó, RAJEJA, Devla le Izraeloskro, soske pes andro Izrael ačhiľa oda, hoj adadžives jekh tire kmeňostar našliľa?“

⁴ Pre aver džives sig tosara ode o Izraeliti ačhade oltaris a ande labarde obeti the smiro-moskre obeti. ⁵ Palis phučenaz: „Ko le kmeňendar andral o Izrael na avľa, sar pes zgelam anglo RAJ? Bo ilam bari vera, hoj sako, ko na avela anglo RAJ andre Micpa, mušinelaz te merel!“

⁶ Le Izraelitenge sas pharo vaš peskre phrala vaš o Benjaminčana a vakerenaz: „Adadžives o Izrael našađa jekh peskro kmeňos. ⁷ So kampil te kerel, hoj te arakhas romňijen prekal o Benjaminčana, so mek ačhile? Bo ilam vera le RAJESKE, hoj lenge na daha peskre čhagen

romņenge.“ ⁸ Palis phučle: „Ko le izraelike kmeņendar na avľa anglo RAJ andre Micpa?“ A avle pre oda, hoj űiko andral o Jabeš-Gilead na avľa andro taboris, kaj sas zgele. ⁹ Bo sar zgende le manušen, na sas ode űiko andral o Jabeš-Gilead.

¹⁰ Vašoda o Izraeliti bičhade 12 000 zorale muršen a phende lenge: „Džan, murdaren savoren andro Jabeš-Gilead, the le džuvlijen the le čhavoren! ¹¹ Kada kerena: Murdaren dojekhe muršes the dojekha džuvľa, savi imar pašlila le muršeha.“ ¹² A arakhle maškar lende štar šel (400) terne pačivale čhajen a ligende len andro taboris Šilo andre phuv Kanaan.

¹³ Palis savore Izraeliti bičhade poslen, hoj te vakeren le Benjaminčanenca, save sas pre skala Rimon, hoj pes lenca te dovakeren pal o smirom. ¹⁴ Avke pes o Benjaminčana visarde pale a o Izraeliti len dine ole džuvlijen andral o Jabeš-Gilead, saven mukle te dživel. Ale na sas lendar dos prekal savore.

¹⁵ Le manušenje sas pharo vaš o Benjaminčana, bo o RAJ cirdņa avri jekh kmeņos le kmeņendar andral o Izrael. ¹⁶ O izraelika vodci phende: „So kereha okle dženenca, so ačhile te dživel, hoj sakones lendar te avel romņi, te imar na ačhila űisavi džuvli maškar o Benjaminčana?“ ¹⁷ A phende mek: „Našti našavas jekh le dešduje (12) izraelike kmeņendar. Mušinas te zachrañinel o kmeņos Benjamin, hoj te na merel avri! ¹⁸ Ale našti lenge das amare čhajen romņijenge, bo ilam bari vera, hoj sako, ko dela

peskra čha romňake le Benjaminčanenge, ela prekošlo!“

¹⁹ Palis o izraelika vodci phende: „Sako berš hin o inepos le RAJESKRO andro Šilo.“ O Šilo hin pro severos le Betelostar, pro juhos le Lebonatar the pro vichodos le dromestar, so džal upre andral o Betel andro Šichem.

²⁰ Avke phende le Benjaminčanenge: „Džan a garuven tumen andro viñici. ²¹ Sar dikhena le džuvlen andral o Šilo, sar aven avri te khelel, džan avri andral o viñici a sako peske mi chudel džuvla ole Šiloskre čhajendar a palis džan pale andre benjamiňiko phuv. ²² Sar pes avena lengre dada the lengre phrala tumenca te vesekedinel, phenen lenge: ‚Muken len amenge, bo ňiko amendar na chudňa romňa andro mariben. Na avena vinnovata, hoj prephaglan e vera, bo tumen len amenge na diňan korkore pestar.‘ “

²³ A o Benjaminčana avke kerde. Sako peske chudňa džuvla olendar, ko khelenas, a ligenda la andre peskri phuv. Chudle pale te ačhavel o fori a bešenas ode. ²⁴ Palis o Izraeliti odarik odgele a visarde pes pale andre peskri phuv ke peskre kmeňi the fameliji.

²⁵ Andre oda časos na sas kraľis andro Izrael a sako kerelas oda, so pes leske dičholas spravno.

**Le Devleskero Lav Andre Romaňi Čhib,
Slovensko 2022**
**Romani, Carpathian: Le Devleskero Lav Andre
Romaňi Čhib 2022 (New Testament+)**

copyright © 2019 The Word for the World International and The Word
for the World Slovakia

Language: Romanes (Romani, Carpathian)

Contributor: Eastern European Mission

Eastern Slovak Romani Bible

The Word for the World International

Eastern Slovak Romani belongs to the larger cluster of dialects designated 'Carpathian Romani.' The Roma people of Slovakia and the Czech Republic can read and understand the printed text. The audio is also understood by Roma in parts of Poland, Ukraine, and Romania.

Audio of the New Testament is available and that of the Old Testament is expected by the end of 2023.

The text and audio are accessible on YouVersion, Bible.com, Biblia.sk, Bible.is, <https://romani.global.bible>; etc. A standalone app can be downloaded from GooglePlay: search for E Biblia Andre Romani Chib.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-12-29

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 15 Apr 2023

fb4d190f-4308-5aa8-bddb-58d53f07d849